

Participatienota Omgevingsvisie gemeente Koggenland

Omgevingsvisie 10-daagse, juni 2025

**Participatienota Omgevingsvisie gemeente
Koggenland**

Inhoud
Rapport en bijlagen

10 juli 2025
Projectnummer P003148

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Omgevingsvisie 10-daagse	3
1.2	Wat is een omgevingsvisie?	3
2	Straatgesprekken	4
3	Dorpen en organisaties	8
3.1	Groep 1. Dorpsvertegenwoordigers	8
3.2	Groep 2. Belangenbehartigers	11
4	Ketenpartners	15
4.1	Eerste gesprek ketenpartners: dinsdag 20 mei (digitaal)	15
4.2	Tweede gesprek ketenpartners, donderdag 22 mei (digitaal)	19
5	Kinderraad	24
6	Enquête	26
7	Tot slot	29

Bijlagen

1 Inleiding

De gemeente Koggenland maakt een omgevingsvisie! En dat doen we niet alleen. We halen daarvoor zoveel mogelijk informatie op bij onze inwoners, ondernemers en belangenpartijen. Iedereen die woont en/of werkt in de gemeente kan meepraten. Tijdens de 'Omgevingsvisie 10-daagse' hebben we veel gesprekken gevoerd, 'face-to-face' en digitaal. Zo onderzochten we wat in de gemeente bijzonder gewaardeerd wordt, waar zorgen over zijn en 'wat er leeft'. Voorliggende nota beschrijft alles wat we ophaalden in deze dialoog.

1.1 Omgevingsvisie 10-daagse

De participatie voor de omgevingsvisie hebben we georganiseerd rondom een 'Omgevingsvisie 10-daagse', waarin we op verschillende momenten, locaties en met verschillende mensen en organisaties in gesprek kwamen:

- Straatgesprekken (hoofdstuk 2). Op 13 en 15 mei hebben we bijna 200 interviews gehouden met passanten en bezoekers van twee winkelcentra en andere druk bezochte plekken.
- Tijdens een bijeenkomst op 21 mei hebben we met belangenbehartigers en dorpsvertegenwoordigers gesproken (zie hoofdstuk 3).
- Tijdens twee digitale bijeenkomsten op 20 en 22 mei spraken we diverse ketenpartners van de gemeente Koggenland (hierover meer in hoofdstuk 4).
- Op 14 mei spraken we de Kinderraad van de gemeente Koggenland op het gemeentehuis (hoofdstuk 5).
- Via onze website kon iedereen die dat wilde een enquête invullen, met daarin verschillende vragen over de toekomst van onze gemeente. Ook via www.koggenbuurtjes.nl kon iedere geïnteresseerde de vragenlijst invullen (een samenvatting staat in hoofdstuk 6).

De rode draad

Wilt u een indruk krijgen van alles wat we opgehaald hebben en een korte samenvatting lezen? Overweeg dan om de 'rode draad' te lezen die in ieder hoofdstuk terugkomt. Daarin staat de essentie van alles wat gezegd is.

1.2 Wat is een omgevingsvisie?

Een omgevingsvisie is een toekomstvisie voor onze gemeente. Een visie voor de lange termijn, over de ontwikkeling van onze leefomgeving: onze dorpen, het buitengebied, alles wat we om ons heen zien. Bijvoorbeeld woningen, bedrijven en voorzieningen, landbouw en natuur. Maar ook water, wegen, paden en onderwerpen zoals recreatie en gezondheid beschrijven we in de omgevingsvisie. In de omgevingsvisie kijken we vele jaren vooruit, zelfs tot ongeveer 2050. We kunnen niet in de toekomst kijken, maar toch denken we na over hoe onze gemeente er dan uit kan zien, welke uitdagingen en mogelijkheden de toekomst biedt. We proberen daarbij de ruimte in onze gemeente zo goed mogelijk in te delen en in te richten.

2 Straatgesprekken

Op 13 en 15 mei 2025 hebben we bijna 200 interviews gehouden met passanten en bezoekers van de winkelcentra van Avenhorn/De Goorn en van Obdam, waar we stonden met een mobiele koffiekar. Tussen 9.00 en 16.00 uur schonken we koffie, thee en limonade. Ook gingen interviewers op geschikte momenten naar drukke plekken, zoals bij het uitgaan van een school. We hebben gewerkt met 4 tot 6 interviewers per dag.

Deelnemers aan de straatgesprekken kregen een korte uitleg van het doel; het ophalen van dat wat mensen belangrijk vinden voor de toekomst van de gemeente. De deelnemers konden een keuze maken voor één of meerdere van de zes thema's die belangrijk zijn in een Omgevingsvisie. De thema's waren gelijk aan die van de enquête die is uitgezet. De tellingen zijn opgenomen in de bijlage van deze nota. Op basis daarvan, en de mondelinge terugkoppelingen van de interviewers, is navolgende samenvatting gemaakt.

Leeftijd respondenten

Er waren vooral mensen van boven de 45 die bereid waren een straatgesprek te houden, en op de betrokken momenten aanwezig waren. De groep 30+ en 40+ was minder vertegenwoordigd.

Woonplaats respondenten

Van bijna iedere plaats in de gemeente hebben we mensen gesproken. Maar een paar kernen waren extra goed vertegenwoordigd. Dat heeft ongetwijfeld met de locatie te maken waar de gesprekken werden gevoerd. De meeste respondenten kwamen uit Obdam en Avenhorn-De Goorn. Opvallend is dat de meeste mensen aangaven binnen de bebouwde kom te wonen.

De rode draad

Het meest gekozen onderwerp was woningbouw. Op een gedeelte tweede plaats kwam het onderwerp gezondheid, en het onderwerp Verkeer en vervoer. Duurzaamheid, bedrijvigheid en onderhoud kwam minder vaak aan de orde. De opmerkingen hierover waren meer verspreid, een rode draad was minder makkelijk te benoemen.

Thema Wonen

"Er moeten woningen gebouwd worden, want voor de jeugd is vinden van een woning een probleem. Maar het moet wel een plattelandsgemeente blijven. Een tegenhanger van het drukke stadse." - Inwoner Obdam, 45-65 jaar

"Verzorgingstehuizen terug! Nu zelf een traplift gekocht. Ik maak me zorgen over wie mij gaat verzorgen in de toekomst. Ik heb geen kinderen." - Inwoner Obdam, 65+ jaar

Bij het thema wonen is zeer veel aangegeven dat de bouw van woningen echt nodig is, met de zeer grote nadruk op (betaalbare) starterswoningen en woningen voor senioren. Hier begonnen opvallend veel respondenten over. Ook is aangegeven dat huurwoningen nodig zijn. Sommigen formuleerden het nog scherper; stop met het bouwen van dure woningen, daar hebben we er al genoeg van. Toch was er een (kleiner) aantal respondenten dat juist aangaf dat het bouwen van woningen niet nodig is.

Bij geschikte plekken voor woningen is vaak aangegeven dat dit binnen kernen kan, maar zeker ook in het buitengebied, want de ruimte in kernen alleen is niet genoeg. Bouwen in het landelijk gebied, daarover waren de meningen verdeeld; sommige vinden landbouwgronden heel geschikt daarvoor, anderen juist niet. Ook over het onderwerp hogere bebouwing (vier of vijf bouwlagen) was men verdeeld.

In Obdam is gememoreerd dat de plek van een oude fabriek in de buurt van de Dekamarkt uitermate geschikt was voor woningbouw.

Ook is door een flink aantal respondenten aangegeven dat ze blij zijn met hun woonomgeving.

Thema Gezondheid

"Ik heb zorgen of de kroeg blijft als ik oud genoeg ben. Nu veel buiten en rondlopen, met vrienden. Soms ontmoeten we elkaar bij de voetbalvereniging. Verder zijn er geen mogelijkheden om ergens binnen af te spreken." - Inwoner Obdam, 12-25 jaar

Langere gesprekken gingen over het thema gezondheid. Hier zijn veel opmerkingen over gemaakt. Door jongeren (categorie 15-25 jaar) werd vaak aangegeven dat specifieke (ontmoetings)plekken of activiteiten voor jongeren en horeca onvoldoende aanwezig zijn. Er zijn ook zorgen over dat de plekken die er zijn, langzaam zullen verdwijnen.

Dorpshuis De Brink werd door meerdere mensen in het zonnetje gezet, als een fijne plek die behouden moet blijven. Opvallend was ook dat mensen de wens uitspraken voor een eigen dorpshuis, in een andere kern. Bij Avenhorn/De Goorn is veel genoemd dat een dorpshuis/ontmoetingsplek ontbreekt.

Een flink aantal mensen noemde de wens voor meer groen en bomen. Ook de wens voor een natuurspeelplaats werd vaak genoemd, in het bijzonder in Obdam, evenals het onderhoud van speelvoorzieningen en voorzieningen bij de basisscholen.

Meerdere leeftijdscategorieën gaven aan dat ze blij zijn met het aanbod aan sportvoorzieningen. Maar, in de breedte kan het beter. Een breder aanbod dan alleen voetbal bijvoorbeeld.

Ook zijn er diverse opmerkingen gemaakt over de verbetermogelijkheden voor wandelen met bijbehorende voorzieningen zoals bankjes.

Thema Verkeer en vervoer

"Meer controle op de verkeerssnelheid. Dan voel ik me veiliger." - Inwoner De Goorn, 65+ jaar

"Investeer in de jeugd. Openbaar vervoer verbeteren, 23 uur de laatste bus is niet te doen voor de jeugd. Bevorder de doorstroom. Het is hier bijna Benidorm." - Inwoner Obdam, 45-65 jaar

De straatgesprekken over het thema verkeer en vervoer gingen vaak over verkeersveiligheid in de dorpsstraten, in het bijzonder de Dorpsstraat in Obdam. Hier vormt het rijgedrag van automobilisten een probleem, er zijn diverse mogelijkheden genoemd voor verbetering van de inrichting. Bijvoorbeeld door bredere stoepen en meer groen. Zwaar verkeer vormt hier een belasting. Een omrijdroute zou hier verlichting in kunnen brengen.

Maar ook in andere kernen werd dit als aandachtspunt genoemd, soms ging het over een fietspad en soms over te hard rijdende auto's. Een gevoel van onveiligheid in het verkeer is zeker aanwezig.

Het openbaar vervoer dat er is, wordt erg gewaardeerd. Het mag langer doorrijden (in de avonduren) en sommige mensen zien verbeteringen, zoals een busstation.

Thema Duurzaamheid

"Zonnepanelen op dak. Niet op agrarisch land!" - Inwoner Berkhout, 65+ jaar

Minder gesprekken gingen over duurzaamheid. Daarbij werden dan onderwerpen zoals zonnepanelen en windmolens benoemd. Maar de rode draad in dit thema werd gevormd door de zorgen rondom behoud van natuur en de aandacht voor duurzaamheid en milieu.

Thema Onderhoud

"Superblij met de nieuwe stoep!" – Inwoner Hensbroek, 25-65 jaar

Los van alle thema's werd in de straatgesprekken ook met enige regelmaat gesproken over achterstallig onderhoud, contact met de gemeente hierover en handhaving. Vooral vanuit de oudere participanten werd gemeld dat er plekken zijn die niet netjes zijn ingericht/onderhouden of niet goed worden gebruikt. In sommige gesprekken kwam terug dat op meldingen niet altijd actie volgde.

3 Dorpen en organisaties

Tijdens een bijeenkomst op 21 mei hebben we met belangenbehartigers en dorpsvertegenwoordigers gesproken.

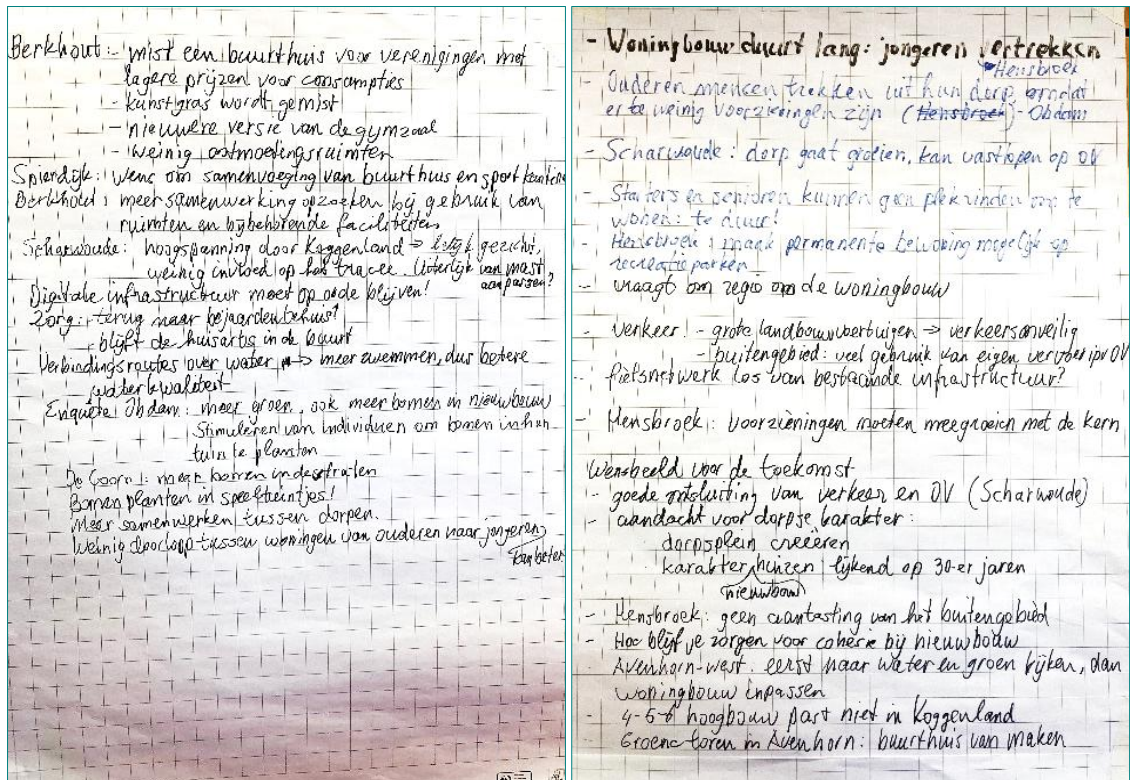
3.1 Groep 1. Dorpsvertegenwoordigers

Aangeschoven waren:

- Avenhorn/De Goorn, twee personen van mogelijke toekomstige dorpsraad De Goorn
- Obdam, twee personen vanuit de Dorpsraad Obdam
- Hensbroek-Wogmeer, twee personen uit Dorpsraad Hensbroek-Wogmeer
- Berkhout, een persoon vanuit Gymvereniging Olympia
- Spierdijk, een persoon van Dorpsraad Spierdijk
- Scharwoude, twee personen namen Stichting Belangengroep Scharwoude

Aanwezig vanuit de gemeente en het adviesbureau:

- Wethouder (van onder andere economie, duurzaamheid en participatie)
- Gemeentelijke gebiedsregisseur
- Gespreksleider van Adviesbureau BügelHajema Adviseurs

Dorpsvisie

De Dorpsraad Hensbroek-Wogmeer heeft een dorpsvisie opgesteld. Deze Dorpsvisie raakt veel thema's die ook in de Omgevingsvisie belangrijk zijn. De meeste dorpen in Koggenland hebben geen Dorpsraad. De vertegenwoordigers van Hensbroek-Wogmeer geven aan dat een Dorpsraad niet per se nodig is voor het opstellen van een dorpsvisie. Maar het is wel handig. Je hebt al een team, je bent ook door het dorp al gekozen of aanvaard als vertegenwoordiger van de dorpsbelangen en er zijn al overlegmomenten en communicatielijnen met het hele dorp. Daar heeft Hensbroek-Wogmeer gebruik van gemaakt. Zo zijn ze, via een goed proces met mogelijkheid om op de concept Dorpsvisie te reageren, gekomen tot een gedragen dorpsvisie.

Ook Obdam is bezig om een dorpsvisie op te stellen, daarvoor is recent een enquête uitgezet.

De rode draad

Woningbouw is hét speerpunt in de dorpsvisies: dorpen willen geleidelijke groei, betaalbare woningen voor starters en senioren, en bouw die past bij het dorpse karakter. Doorstroming, knarrenhofjes en permanente bewoning in bestaande recreatieparken worden als kansen gezien. Gemeentelijke regie wordt gemist. Ook leefbaarheid vraagt aandacht: voorzieningen, zorg, groen en ontmoetingsplekken moeten meegroeien met het aantal woningen. Kleine dorpen kampen met slecht openbaar vervoer en verkeersdrukte; veilige fietsroutes en digitale bereikbaarheid zijn belangrijk. Tot slot is er zorg over de slechte waterkwaliteit, ondanks het grote belang van het vaarwater voor recreatie.

WONINGBOUW

't Belangrijkste item in de Dorpsvisie is woningbouw. Het is belangrijk voor een klein dorp dat niet alle woningen ineens worden gebouwd en dan met een grote tussenperiode van 10-tallen jaren helemaal niks. Dan zijn er beslist jongeren die niet in het dorp kunnen blijven wonen vertrokken.

Daarnaast sluit het aanbod van woningen in nieuwbouwprojecten onvoldoende aan bij de lokale vraag. Hierin zou veel meer afstemming moeten komen. Het dorp zou graag mogelijkheid krijgen om een knarrenhof op te zetten, en ook de starterswoningen zijn erg belangrijk. Het toestaan van permanente bewoning in het nabijgelegen op te knappen verblijfsrecreatiepark zou een sleutel kunnen zijn. De lokale starter zou dan kunnen starten in een chalet en daarna kunnen doorgroeien naar een huis. Een van de andere aanwezigen geeft aan dat het sturen over wie iets ergens mag kopen naar zijn idee niet wenselijk is. Iedereen moet er kunnen wonen. Als we kijken wie we echt zijn, zijn we waarschijnlijk bijna allemaal import.

Het probleem in Hensbroek-Wogmeer speelt in alle kernen voor wat betreft de behoefte aan betaalbare woningen voor starters en seniorenwoningen. De doorstroming van ouderen naar voor hen geschikte woningen moet op gang komen.

De gemeente zou meer regie moeten voeren op woningbouw.

In Scharwoude gaat het aantal inwoners verdubbelen, maar dat geeft wel moeilijkheden voor bereikbaarheid en OV. De ontsluiting van het dorp is niet toegerust op zo'n grote groei.

In het wensbeeld voor woningbouw geven dorpen het volgende mee:

- Hensbroek-Wogmeer; het buitengebied is om landschappelijke reden, minder of niet geschikt om extra woningen te bouwen. Geen aantasting van het buitengebied;
- Avenhorn/De Goorn; bij nieuwbouw zorgen dat er cohesie blijft. Leg buurtjes aan rond ontmoetingsplekken. Bouw met dorps karakter, 'jaren 30-woningen', woningen met een kap, niet hoger dan ongeveer 4 lagen;
- Begin in Avenhorn West met aanleg van groen en water, pas de woningen daarin;
- Algemeen; blijf bij nieuwbouw aandacht houden voor sociale cohesie, zorg voor ontmoetingsplekken;
- Sluit in maat en schaal aan bij de omvang van het dorp, kleine dorpen, kleine uitbreiding.

VERKEER- (OPENBAAR) VERVOER, VERBINDING

Er is weinig OV, vooral de kleinere dorpen zijn daar de dupe van. Gevolg is dat het autogebruik groot is. Het verkeer op de dorpswegen is heftig; veel grote zware voertuigen, gemotoriseerd verkeer rijdt te hard, fietsers en wandelaars komen in de knel. Een fietsnetwerk los van de bestaande wegenstructuur zou een oplossing zijn.

Specifiek voor Scharwoude is een verbetering nodig van ontsluiting en OV.

In het wensbeeld is ook (behoud van) een goede digitale infrastructuur belangrijk.

ZORG, VOORZIENINGEN EN GROEN

Ouderen trekken weg uit hun dorpen, omdat er te weinig (zorg)voorzieningen zijn. In het wensbeeld voor de toekomst zien enkele personen heil in terugkeer van het bejaardenhuis. Een ander formuleert het als volgt; de zorginfrastructuur van huisarts tot ziekenhuis is in het wensbeeld in 2050 nog steeds of in nog betere vorm op orde.

Hensbroek geeft aan: bij groei van het aantal woningen moeten ook de voorzieningen meegroeien. Het gaat dan om basisonderwijs, zorg, groenvoorzieningen en recreatiemogelijkheden.

Obdam geeft aan: in ons dorp is behoefte aan meer groen en meer bomen. Ook Avenhorn-De Goorn sluit hierbij aan. Stimuleer inwoners om bomen te planten en plant meer bomen in de openbare ruimte, bij speeltuintjes en ook bij nieuwbouw.

In Avenhorn/De Goorn mist een dorps huis/buurthuis/ontmoetingsplek (goede plek daarvoor zou de Groene Toren zijn). Ook Berkhout heeft geen buurthuis waar je betaalbaar koffie/thee kan drinken en kan samenkomen. In Berkhout kan wellicht een combinatie worden gemaakt waarbij ook andere zaken kunnen worden aangepakt; nieuwere versie van de gymzaal, aanleg kunstgras, ontmoetingsruimte. Ook in Spierdijk zou een samenvoeging van sportkantine en buurthuis meerwaarde bieden. In het algemeen is samenwerking bij gebruik van ruimtes en bijbehorende faciliteiten een goed idee (vooral ook voor de kleinere dorpen). Samenwerking tussen dorpen bestaat nog maar beperkt of niet. In de toekomst liggen daar misschien wel meer mogelijkheden hoewel dat wel ligt aan het onderwerp.

VAARWATER EN WATERKWALITEIT

Het vele water in Koggenland is een waarde mede voor varen, spelen en zwemmen. Echter de kwaliteit van het water is slecht. Er ligt een opgave om de waterkwaliteit te verbeteren.

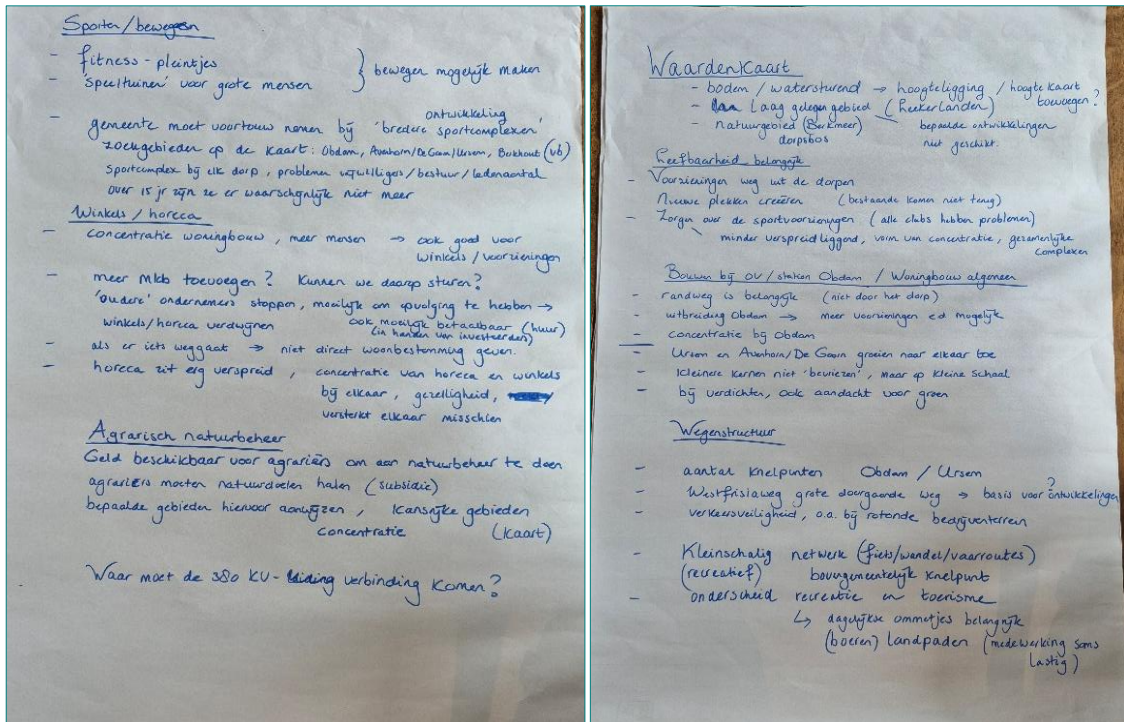
3.2 Groep 2. Belangenbehartigers

Aangeschoven waren vertegenwoordigers van:

- De winkeliersvereniging Obdam
- Ondernemersvereniging Koggenland/ Koninklijke Horeca Nederland
- Woningmakers West- Friesland
- Landschap Noord-Holland
- Sportraad Koggenland en buurtsportcoach

Aanwezig vanuit de gemeente en het adviesbureau:

- Wethouder (onder andere ruimtelijke ordening, verkeer, recreatie)
- Gemeentelijk projectleider Omgevingsvisie
- Gespreksleider van Adviesbureau BügelHajema Adviseurs

De rode draad

Met groep 2 gesproken over wat er nodig is om de leefbaarheid in de gemeente Koggenland op peil te houden in de toekomst. We bespraken daarbij verschillende onderwerpen, zoals sport, winkels en horeca. Steeds kwam daarbij terug dat het belangrijk was om keuzes te maken, en te kiezen voor een plek waar functies (op kleine schaal) geconcentreerd kunnen worden. Iedere kern wil graag voorzieningen houden, maar geen één kern heeft de mogelijkheid om alles te houden. Daarom is kiezen belangrijk. Zodat meerdere dorpen op vrij kleine afstand gebruik kunnen maken van kwalitatief goede voorzieningen. En de voorzieningen ook gebruik kunnen maken van elkaar. Ze kunnen elkaar op die manier ondersteunen en versterken.

Sport

- Sportclubs hebben het moeilijk, teruglopend ledenaantal, te weinig vrijwilligers en bestuursleden, soms is er achterstallig onderhoud. Het is zeer de vraag of deze clubs over 10 jaar nog bestaan. Dit is het meest duidelijk bij de kleine voetbalclubs.
- Gemeente kan het voortouw nemen in een 'sportcarrousel', waarbij onderzocht wordt waar verschillende sporten en sportclubs gecombineerd kunnen worden. Hier zijn al concrete ideeën over. Dat hoeft niet heel grootschalig, maar wel een schaal groter dan nu het geval is. In sommige dorpen zal een club verdwijnen, maar zo kunnen de sportclubs wél blijven bestaan, bijvoorbeeld door 2 clubs op één locatie te plaatsen (als fusie geen optie is). Die clubs kunnen gebruik maken van dezelfde faciliteiten en voorzieningen. Hier zijn elders zeer positieve voorbeelden van.

- Schenk bij nieuwe woningbouw en bij bestaande woningbouw meer aandacht aan beweging: fitnesspleintjes, wandelpaden, fietspaden. Bewegen is een groot goed.

Winkels/horeca

- Er is sprake van sluiting van winkels en afname van horeca in de gemeente. Dit komt doordat er soms geen opvolger is voor een bedrijf. Daarnaast spelen de hoge kosten een rol.
- Veel winkels en horecabedrijven huren hun pand, vaak van investeerders. Er is een positieve ontwikkeling waarbij de gemeente eigenaar is van een pand waar een nieuwe horecafunctie komt. Doordat de gemeente (wel marktconform, maar) geen heel hoge huur vraagt, is een nieuw concept mogelijk. Het zou prachtig zijn als dat vaker kan.
- De horeca zit erg verspreid, een gezellig plein met een concentratie van horeca en winkels wordt gemist. Ook de ligging t.o.v. de zon is voor horecabedrijven vaak niet optimaal.
- Het lijkt erop dat een winkelbestemming of horecabestemming nu wel erg makkelijk omgezet wordt in een woonbestemming. Is dat eenmaal gebeurd, dan is de kans klein dat er nog een winkel of restaurant terugkomt. En dat is jammer. Hou deze bestemmingen flexibeler zodat er opties zijn voor verschillende functies.

Agrarisch natuurbeheer

- Er is geld beschikbaar voor boeren om aan natuurbeheer te doen. Hier zijn veel mogelijkheden. Het zou een grote meerwaarde betekenen als de gemeente gebieden zou aanwijzen die kansrijk zijn voor natuurontwikkeling. Door juist in deze gebieden natuurbeheer te stimuleren voorkom je versnippering en versterken de verschillende percelen elkaar. Binnen de gemeente zijn een paar plekken aan te wijzen waar dit goed mogelijk is, en waar natuurontwikkeling hand in hand kan gaan met landbouw.
- Ten oosten van Bobeldijk ligt het laagstgelegen gebied van de gemeente. Niet geschikt voor woningbouw, maar zeer geschikt als gebied om weidevogels de ruimte te geven.

Woningbouw

- Obdam is een geschikte plek om uit te breiden, vanwege de bestaande voorzieningen, het station en de N194. Maar ook omdat in het landschap aan de rand van de kern geschikte locaties aan te wijzen zijn.
- Ook voor woningbouw was deze groep het eens over de meerwaarde van concentreren. Liever op één plek wat meer, goede kwaliteit en goed ingepast, dan bij ieder dorp een straatje erbij.
- Kleine kernen hoeven niet te 'bevriezen', maar hier zou alleen woningbouw op kleine schaal mogelijk moeten zijn.
- Bij woningbouw voldoende aandacht voor groen, om te bewegen en tegen hittestress.
- Tijdens het gesprek werd woningbouw tussen Ursem en Avenhorn - De Goorn als het meest kansrijk gezien, mits voldoende aandacht voor verkeer en groen.

Wegenstructuur en water

- In de gemeente Koggenland zijn meerdere knelpunten in het verkeer. De verwachting is dat de verkeersdruk toeneemt.
- Ook de verkeersveiligheid kent zwakke plekken, in het bijzonder bij de drukke doorgaande wegen.
- Een kleinschalig netwerk van fiets- en wandelpaden is maar deels aanwezig. Hier ziet men grote kansen voor verbetering. Daarbij maakt men onderscheid tussen recreatie voor de lokale bevolking, en het toerisme (mensen die van verder komen). Alleen al voor kleinschalige recreatie zou een uitbreiding van het netwerk een zeer grote meerwaarde betekenen: het dagelijkse ommetje of het fietstochtje in het weekend.
- Een waterweg die verbinding heeft met het Markermeer is een wens.

4 Ketenpartners

Tijdens twee digitale bijeenkomsten op 20 en 22 mei spraken we diverse ketenpartners die actief zijn in de gemeente. We stelden hen 4 vragen waar ze via de online tool Mentimeter op konden antwoorden (hieronder weergegeven). Naar aanleiding van sommige antwoorden ontstond er een gesprek.

4.1 Eerste gesprek ketenpartners: dinsdag 20 mei (digitaal)

Aangeschoven bij dit gesprek:

- Veiligheidsregio NHN
- Ontwikkelingsbedrijf NHN
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Gemeente Purmerend
- Archeologiedienst West-Friesland

Vraag 1: Wat is uw wensbeeld voor Koggenland in 2050, denkend vanuit uw organisatie?

De rode draad

Het behoud en zichtbaar maken van cultuurhistorie en landschap – met stolpboerderijen, linten en waterlopen – vindt men belangrijk. De gemeente moet haar landelijke uitstraling behouden en inspelen op regionale samenwerking en toekomstige ontwikkelingen zoals klimaatverandering.

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Complementair aan de buurgemeente	Purmerend en Koggenland zijn elk onderdeel van een regio. Purmerend geeft aan niet alleen naar het zuiden te kijken, maar ook graag samen te werken met de noordelijke gemeente Koggenland, met behoud van eigen (woon)identiteit. Purmerend heeft een ander type woongebied, dan het landelijke Koggenland.
Een gezonde en veilige leefomgeving	-
Veilig, gezond, bereikbaar	Bereikbaarheid in de gemeente is niet slecht, maar staat onder druk door de vele ontwikkelingen in de regio. Dit trekt verkeer aan.
Integrale visie op cultuurhistorie (archeologie, gebouwd erfgoed en landschap):	Er is een integrale visie op cultuurhistorie en landschap nodig (archeologie, gebouwd erfgoed en landschap in hun samenhang).
Cultuurlandschap met zichtbare linten, stolpen, historische waterlopen etc.	Vertel het verhaal van de identiteit van de gemeente. Maak gebruik van het verleden (water, bodem en structuren) om de identiteit te versterken.
Erfgoed ter inspiratie	Terugbrengen van verdwenen waterlopen en stolpen. Reconstructie, met behoud van landelijke uitstraling

Werelderfgoed Beemster grenst aan Koggenland. In ruimtelijk en landschappelijk opzicht een optimale overgang:	Doel is om deze overgang te handhaven; de landelijke uitstraling wordt gewaardeerd.
Een robuust watersysteem, ook met het oog op toekomstige uitdagingen zoals klimaatverandering:	Ook bij nieuwe ontwikkelingen aandacht voor water. Een robuust watersysteem is nodig, het watersysteem mag niet verder onder druk komen.
Leer van het verleden	Handhaving van de landelijke uitstraling: Landelijk wonen, daar is Koggenland goed in. De landelijke uitstraling moet behouden blijven. Geef aan welke gebieden je niet wilt verstedelijken.
Markermeerdijken	-

Vraag 2: Wat zou er beslist niet moeten gebeuren?

De rode draad

Deelnemers vrezen een te eenzijdige verstedelijking, het verdwijnen van cultuurhistorisch erfgoed, aantasting van het karakter van Koggenland. Verlies van landschap en identiteit – zoals bij stolpen of het veenlandschap – moet worden voorkomen. Er klinkt zorg over het mengen van wonen en industrie (i.v.m. veiligheid), het verdwijnen van agrarische functies, overbelasting van het watersysteem en te snelle en daardoor onveilige ontwikkelingen in de energietransitie (zoals vormen van kleinschalige kernenergie, introductie energieopslagsystemen). Doe eerst goed onderzoek voordat je nieuwe ontwikkelingen toepast.

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Overstromingsrisico's	-
Alleen focus op woningbouw ten koste van ontwikkeling van bedrijventerreinen	Belangrijk dat er ook ruimte is voor bedrijven, straks zijn er helemaal geen kavels meer beschikbaar. Wel is het mogelijk om beleid te ontwikkelen om intensivering op bestaande bedrijventerreinen mogelijk te maken. Bijvoorbeeld door toe te staan dat bedrijven 'de hoogte ingaan' en slimme oplossingen voor parkeren te bedenken. De ontwikkeling van een gezamenlijke milieustraat (voorbeeld van samenwerking tussen gemeente Purmerend en Waterland) is een goed voorbeeld van de verdeling van taken tussen buurgemeenten.
Geen rekening (kunnen/willen) houden met trends en autonome ontwikkelingen/afwentelen op anderen (en/of toekomst)	-
Met z'n allen tegelijk naar de wc	Risico's voor een overbelast rioolsysteem.

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Industrie mixen met de woongebieden	Er vinden landelijk branden plaats met grote impact op de bevolking. Veel rook en depositie van (giftig) materiaal. Dit heeft invloed op een gezonde en veilige leefomgeving. Daarom liever clusteren van industrie en wonen, apart van elkaar.
Versnelde of haastige energietransitie met nadruk op nieuwe concepten (denk hierbij niet aan zonnepanelen)	Door energietransitie zijn er zeer snelle ontwikkelingen. Maar veiligheid wordt dan niet altijd voldoende meegenomen. Bijvoorbeeld thuisbatterijen bij zonnepanelen.
Stille ruilverkaveling	In kader van spuitbeleid vindt veel ruilverkaveling plaats, waterlopen worden gedempt om te voorkomen dat bestrijdingsmiddelen in de sloot terecht komen, het landschappelijk beeld wordt daardoor steeds eenduidiger. Dat willen we voorkomen.
Verdwijnen van de stolpboerderijen uit de linten:	Te weinig ontwikkelperspectief voor deze boerderijen, alleen als ze aangewezen zijn als monument zijn ze beschermd. Het is duur om ze te behouden en voordeliger om op te kopen, af te breken en iets anders te plaatsen. Dit heeft effect op het landschap en de uitstraling van historische linten. Hier zijn passende oplossingen nodig.
Ongebreidelde verstedelijking	Agrarische en recreatieve functies moeten ook een plek hebben om te ontwikkelen. Kies daarom ook plekken waar je niet gaat verstedelijken.
Agrarisch ondernemen op slot door milieuregelgeving, CO ₂ -plafond	-
Advies blijven geven op veiligheid (gevraagd, soms ook ongevraagd)	Hier werd bedoeld dat dit juist wél nodig is.
Verdwijnen veenlandschap Mijzerpolder	-

Vraag 3: Wat gaat u zelf doen om uw wensbeeld te bereiken?

De rode draad

Deelnemers zetten in op samenwerking, kennisdeling en een actieve adviserende rol. Ze willen bijdragen via verduurzaming van bedrijventerreinen, beleidsontwikkeling en het benutten van regionale samenwerkingsverbanden. Ook worden praktische stappen genoemd, zoals het opstellen van een cultuurhistorische kaart en het updaten van de bergingsgebieden.

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Verduurzaming van bedrijventerreinen	Het verduurzamen van bedrijventerreinen kan ook oplossen bieden voor netcongestie. Veiligheidsregio geeft advies en helpt mee.
Denken en handelen in Regio(deals)	De regiosamenwerking wordt steeds sterker. Belangrijk voor een breder perspectief en stappen maken met elkaar. De kansen liggen er. Convenant van West-Friesland, afstemming en communicatie naar gemeenteraden.
Gezamenlijke belangen zoeken met ketenpartners. Netwerken. Inhoudelijk sterk adviseren	-
Advies blijven geven op veiligheid	-
Kennis delen	Bijvoorbeeld de cultuurhistorische kaart
Kans: Opstellen cultuurhistorische elementenkaart	-
Deelnemen aan digitale sessie Omgevingsvisie Koggenland	-
Meer omgevingsbewust omgaan met onze buurgemeente door niet alleen naar het zuiden te kijken, maar ook naar het noorden	-
De Waterschapsverordening jaarlijks updaten	-
Inzetten van bergingsgebieden bij wateroverlast:	Er wordt gewerkt aan het optimaliseren van waterbergingsgebieden. Maatregelen in de vorm van een dijkje of vergroting van het gebied bijvoorbeeld.
Inzichtelijk maken van de behoefte aan bedrijventerreinen. Zichtbaar blijven voor Koggenland als ketenpartner en sparringpartner bij nieuwe ontwikkelingen	-
Integraal adviseren	-
Advies blijven geven voor een goede waterhuishouding binnen gemeente Koggenland	-

Vraag 4: Waar heeft u de gemeente bij nodig? En wat is uw advies aan de gemeente?

De rode draad

Men vraagt om tijdige betrokkenheid, actieve samenwerking en een duidelijke koers in de omgevingsvisie. Regionale samenwerking over grenzen heen is essentieel, net als goede communicatie en het delen van informatie. Voor een goede afstemming is structureel overleg nodig.

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Zoals eerder aangegeven: zoek de regionale samenwerking op per thema (bijv. gemeentewerven). Op WF, NHN of met MRA.	West-Friesland is een vertrouwde partner. Maar we kunnen ook verder kijken naar andere samenwerkingsvormen.
Verbinding onderling maken, maar ook tussen de regio's, bijv. MRA en NHN en/of WF.	-
De omgevingsvisie: waar wil je staan over ... jaar en wat is daarvoor nodig?	-
Samenwerking begint met elkaar kennen, dus netwerken en zichtbaar zijn. Zeggen wat je doet en doen wat je zegt.	-
Elkaar op tijd betrekken door informatie te delen.	-
Onze gemeentegrenzen zijn ook grenzen van formeel ingestelde regio's. Dat maakt contact minder voor de hand liggend. Misschien periodiek bilateraal overleg?	-
Voor een goede samenwerking graag in een vroeg stadium het Hoogheemraadschap betrekken in de advisering als een ontwikkeling het watersysteem gaat beïnvloeden.	-

4.2 Tweede gesprek ketenpartners, donderdag 22 mei (digitaal)

Aangeschoven bij dit gesprek:

- Recreatieschap West-Friesland
- Adviesraad sociaal domein
- Liander
- Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- GGD-gezondheidsbevordering (later aangesloten)

Vraag 1: Wat is uw wensbeeld voor Koggenland in 2050, denkend vanuit uw organisatie?

De rode draad

Deelnemers schetsen een toekomst waarin Koggenland groen, toegankelijk, klimaatbestendig en sociaal inclusief is, met voldoende energie en voorzieningen dichtbij of bereikbaar. Er is veel aandacht voor koppelkansen: recreatie combineren met woningbouw of energie-infrastructuur met voorzieningen. Betere toegankelijkheid voor mensen met een ondersteuningsvraag en uitbreiding van natuur en recreatie horen ook bij dit brede wensbeeld.

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Uitbreiding van recreatiemogelijkheden, de nadruk op netwerken maar ook kijken naar gebieden. Kijk ook naar de kwaliteit van netwerken en gebieden	– Recreatie is belangrijk voor gezondheid, welzijn, brede welvaart – Recreatie staat onder druk door andere ruimteclaims – Ambitieniveau van West-Friesland is hoog: 40% groei in paden en recreatieterreinen – Uit onderzoek blijkt dat er weinig recreatiemogelijkheden zijn. Groen is slecht toegankelijk. – Zoeken naar koppelkansen; woonwijken en recreatie. Soms kleine linkjes in het vaarnetwerk. Neem het meteen mee bij de ontwikkeling.
Overall voldoende energie	Het is onzeker of we in de toekomst altijd voldoende energie tot onze beschikking hebben. Het aantal grootgebruikers neemt toe.
Acceptatie elektriciteitshuisjes:	Liander verwacht dat het aantal huisjes moet verdubbelen
Duaal ruimtegebruik voorzieningen door integraal programmeren in de openbare ruimte. Afstemmen	Er zijn genoeg koppelkansen mogelijk. Houd rekening met de plaats van elektriciteitshuisjes. Sedumdak of andere combinaties. Bied bij de huisjes gratis wifi aan, of laadpaal voor fietsen.
Een groene, natuurvriendelijke, klimaatadaptieve gemeente	-
Een gemeente waarbij iedereen kan (mee)doen in onze maatschappij, ongeacht handicap of enige andere beperking	-
Campagne om energiegebruik te spreiden	-
Betrouwbaar én toekomstbestendig energiesysteem.	Energiegebruik spreiden en aandacht geven aan de noodzaak daarvan.
Voorzieningen in de buurt	Voorzieningen zijn vaak te ver weg. Als het niet in de buurt kan, werk dan aan bereikbaarheid met betere vervoersopties, ook voor mensen die minder mobiel zijn (mensen met een ondersteuningsvraag, zoals rolstoelgebruikers)
Uitbreiden natuurgebieden	-
Toegankelijkheid openbare gebouwen	Nu niet altijd goed toegankelijk voor mensen die minder mobiel zijn.
Initiatieven duurzame energie omarmd	-
(meer) G-sport in Koggenland	G-sport staat voor sporten op een ander niveau, bijvoorbeeld voor mensen met een ondersteuningsvraag. Meer plekken waar aangepast sporten mogelijk is.

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Bescherm de gezonde leefomgeving	Vooraf in de oudere wijken en bij sociale huurwoningen aandacht voor hittestress, geluidsoverlast en luchtkwaliteit. Ook bevordering van de keuzes qua voedsel. Bewegen moet de makkelijkste keuze zijn, ontmoeten moet laagdrempelig zijn.
Ruimtebeslag van de ondergrond	Er zijn bredere nutsstroken nodig om alle leidingen in kwijt te kunnen.

Vraag 2: Welke opgaven (of knelpunten) ziet u voor Koggenland?

De rode draad

Er is behoefte aan meer fysieke ruimte – bovengronds en ondergronds – voor energie infrastructuur, recreatie en natuur. Tegelijkertijd leven er zorgen over gezondheid, veiligheid en sociaal-maatschappelijke thema's zoals geurhinder, alcoholgebruik en voorzieningen voor jeugd. Gemeente en ketenpartners moeten beter anticiperen op risico's en demografische trends, en werken aan een duidelijke visie op externe veiligheid en circulaire economie.

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Terugdringen bestrijdingsmiddelen	Er worden soms opeens weer zwaar giftige stoffen aangetroffen in het water.
Veilige fiets/wandelpaden	
Fysieke ruimte voor het aanleggen van infrastructuur	Energie-infrastructuur heeft ruimte nodig
Ruimtebeslag ondergrond	Rekening houden met ruimtebeslag in de ondergrond
Gebied de Leijen mooi opknappen	– Integreren met woningbouwgebied, zo ontstaat meerwaarde over en weer. Iets meer toezicht, en sociale veiligheid. Recreatie en woonkwaliteit – Recreatieschap WF is eigenaar van een aantal gebieden. Houden zich ook bezig met vaar-, fiets- en wandelroutes.
Landschap en zicht/landschapsecologie	Er liggen kansen om ecologische verbindingen robuuster te maken, nu zijn ecologische verbindingen zwak.
Grotere/meer verbindingzones natuur	-
Duidelijkheid over de WMO-uitgaven	Wat heeft iemand nodig in plaats van wat zijn de regels
Circulair grondstoffengebruik	Hier wordt al aan gewerkt. Doel; grondbalans in evenwicht. Zou goed zijn hier een programma van te maken (aldus Omgevingsdienst)
Risico's met risicovolle activiteiten terugdringen	– Grip op ruimte. Laat je niet overrompelen door bijvoorbeeld plannen van organisaties zoals Defensie. Maak zelf een visie – De gemeente heeft geen beleid op externe veiligheid. Dat maakt de gemeente kwetsbaar.
Alcohol en drugsgebruik	Verslavingen beperken

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Geef medewerkers van het zorgteam meer ruimte om bv uitbreiding van een indicatie op een later termijn te evalueren. Dit om de administratiedruk te verlagen.	Meer in het algemeen verlaag de administratiedruk door dingen simpeler te maken.
Geurhinder door landbouw/veeteelt	-
Voorzieningen voor jeugd	-
Demografische factoren ontwikkelingen meenemen in je visie	-

Vraag 3: Wat gaat u zelf doen om uw wensbeeld te bereiken?

De rode draad

Deelnemers willen actief bijdragen via monitoring, advisering en samenwerking op het gebied van gezondheid, duurzaamheid en sociaal beleid. Ze zien winst in tijdige communicatie, het delen van plannen, en het prioriteren van vergunningen en toezicht op basis van het gezamenlijke wensbeeld. Ook binnen bestaande adviesstructuren worden ideeën ingebracht en gedeeld.

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Monitoren hoe inwoners een gezonde leefomgeving ervaren	Gezondheidsbevordering: heb aandacht voor keuzes in het aanbod van voedsel (veel fastfood). Richt de ruimte zo in dat bewegen de makkelijkste keuze is. Zet ontmoeten centraal. Ook dat is belangrijk voor de gezondheid van mensen
In gesprek blijven met elkaar op meerdere niveaus	In gesprek blijven om in vroeg stadium duidelijk te hebben wat er moet gebeuren.
Integraal programmeren, plannen tijdig delen	
Bedrijven meer adviseren over milieumaatregelen en verduurzaming	Adviseur: Omgevingsdienst wordt steeds meer adviseur over milieu en duurzaamheid
Ideeën binnen de werkgroepen van onze Adviesraad sociaal domein bespreken en doorgeven op de afgesproken datum	
Goed luisteren naar gemeente en andere partijen om samenwerking te zoeken	
Vergunningverlening en controles prioriteren op basis van het wensbeeld	Als geurhinder belangrijk is in een agrarische gemeente zoals Koggenland, dan moet het wensbeeld hiervan duidelijk zijn voor iedereen.

Vraag 4: Waar heeft u de gemeente bij nodig? En wat is uw advies aan de gemeente?

De rode draad

Er klinkt een oproep aan de gemeente om tijdig en consistent samen te werken met ketenpartners, en haar regierol actief te pakken. Snellere procedures, betere terugkoppeling en continuïteit in personele bezetting zijn cruciaal voor vertrouwen en effectiviteit. De gemeente mag duidelijk sturing geven aan de inrichting van de openbare ruimte en helder communiceren over keuzes en standpunten.

Geplaatste opmerking	Aanvulling gesprek
Tijdig worden betrokken bij plannen	De GGD merkt op dat ze vaak toch laat worden betrokken bij plannen die in ontwikkeling zijn. Is vaak toch te laat en hier is veel winst te behalen.
Versnellen vergunningenproces	Zijn er winstpunten, het vergunningenproces kan misschien sneller soms. Het vertrouwen over en weer bij verlening van vergunningen is waardevol. Kan het vergunningenproces eenvoudiger gemaakt worden? Bijvoorbeeld door ze algemener te maken, dus geen losse vergunningen, maar voor een heel gebied of straat.
Coördineren, regierol pakken	Neem als gemeente de besluiten. Pak de regierol in de uitvoering. Coördineer inrichting openbare ruimte
Een stevig personeelsbeleid	Er zijn veel wisselingen bij gemeenten, dat maakt een kleine gemeente zoals Koggenland kwetsbaar in continuïteit.
Goede terugkoppeling van hoe de gemeente tegenover de aanbevelingen staat	

5 Kinderraad

Op woensdag 14 mei 2025 spraken we de Kinderraad van Koggenland over de toekomst van de gemeente. Na een korte presentatie en uitleg over twee plannen waaraan we nu werken (de Omgevingsvisie Koggenland en het Beleidsplan Sociaal Domein) zijn de kinderen actief aan de slag gegaan.

Met drie kleine opdrachtjes hebben ze gekeken hoe we ervoor kunnen zorgen dat we in 2050 ook nog steeds met z'n allen heel fijn leven in Koggenland.

De kinderen hebben op een topografische kaart de leukste plekken (groene sticker) en minder leuke plekken in hun dorp of in de gemeente aangegeven (rode sticker).

Daarna hebben we het vakkenspel gedaan, waarbij de kinderen stellingen voorgelegd kregen en naar het ja-vak of nee-vak konden bewegen.

In de laatste opdracht konden de kinderen op een notitieblaadje tekenen of aangeven wat hun droom of wens is voor hun dorp.

De rode draad

Uit de resultaten en gesprekken blijkt dat de kinderen over het algemeen fijn wonen in Koggenland. Bijna allemaal willen ze hier in de toekomst graag blijven, vooral ook omdat familie en vriendjes hier wonen. Leuke plekken geven ze vooral in de eigen dorpen aan. Dat zijn vaak de eigen woning, de school, de sportvoorzieningen en de parken. Maar ook bijvoorbeeld het waterbergingsgebied bij Obdam waar je kunt spelen en wandelen. De kinderen vinden dat er genoeg sportmogelijkheden zijn, maar zijn niet zo tevreden over de speeltuinen. Dit zijn ook vaak plekken die een rode sticker hebben gekregen. De kinderen vinden deze speeltuinen allemaal hetzelfde. Ze zijn bovendien 'kinderachtig', waardoor ze niet fijn buiten kunnen spelen. Deze meningen verschillen overigens wel per dorp. Zo komt Ursem wel positief naar voren.

In de toekomst moet daar vooral wat aan gedaan worden. Ook vinden de kinderen dat het vooral nog groener moet worden. Dat is mooier dan veel woningen en dan kun je gelijk lekker buiten spelen en bewegen!

6 Enquête

Via onze website kon iedereen die dat wilde een enquête invullen, met daarin verschillende vragen over de toekomst van onze gemeente. Ook via www.koggenbuurtjes.nl werden mensen aangemoedigd om de vragenlijst in te vullen.

In de bijlage 2 staat het hele rapport dat van de resultaten gemaakt is.

De rode draad

De toekomst van Koggenland draait voor inwoners om behoud van natuur, rust en ruimte, met aandacht voor sport, recreatie en zorgvoorzieningen. In de dorpen willen mensen plekken om elkaar te ontmoeten. Nieuwe woningen bouwen mag – mits afgestemd op de behoefte en passend binnen de dorpen. Bedrijvigheid wordt gewaardeerd zolang het landschap, leefbaarheid en verkeer in balans blijven. Er is brede steun voor multifunctionele voorzieningen, meer wandel- en fietsroutes en maatregelen tegen eenzaamheid. Energie besparen krijgt prioriteit boven grootschalige opwek, en veel inwoners zien isolatie als eerste stap. Klimaatmaatregelen moeten vooral bijdragen aan meer groen en biodiversiteit. Op het gebied van verkeer zijn aparte routes voor landbouwverkeer en veilige fietsverbindingen gewenst, evenals beter en betaalbaarder openbaar vervoer.

Toekomst

Respondenten noemen met name 'beleven van natuur' en 'rust en ruimte' als het belangrijkste voor de toekomst van het buitengebied. Mogelijkheden voor sport en recreatie in het buitengebied worden in verhouding vaker belangrijk gevonden door respondenten <45 jaar en >74 jaar. Respondenten van binnen de bebouwde kom noemen in verhouding vaker de mogelijkheden voor sport en recreatie en een buitengebied waar landbouw, natuur, recreatie en duurzame energie opwek even belangrijk is. Voor de toekomst van de dorpen vindt nagenoeg de helft zorgvoorziening(en) één van de belangrijkste thema's. Daarnaast worden het groene karakter, winkels en voorzieningen om elkaar te ontmoeten door veel mensen genoemd. In verhouding zeggen oudere respondenten vaker zorgvoorziening(en) en voorzieningen om elkaar te ontmoeten belangrijk te vinden. Respondenten uit het buitengebied noemen in verhouding vaker voorzieningen om elkaar te ontmoeten als het belangrijkste voor de toekomst van de dorpen.

Bouwen

Driekwart van de respondenten is van mening dat het fijn is dat er woningen worden gebouwd maar dat er wel goed gekeken dient te worden naar wat inwoners nodig hebben. Ruim twee op de drie respondenten is het eens met de stelling 'we bouwen in de dorpen waar plekken vrijkomen'. Ruim de helft is voorstander van het maken van meer mogelijkheden op bestaande plekken, bijvoorbeeld door woningen te splitsen of meer woningen op hetzelfde erf toe te staan.

Bedrijven

De bedrijventerreinen in Koggenland zitten vol. Voor de toekomst vindt zes op de tien respondenten dat de bestaande bedrijventerreinen voldoende zijn, vier op de tien vindt dat er meer ruimte moet komen voor nieuwe bedrijventerreinen of uitbreiding van bestaande. Als een bedrijf in het buitengebied groter wordt, vindt ruim de helft het belangrijk dat het bedrijf en/of de uitbreiding goed in het landschap past. Ook wordt vaak genoemd dat er niet te veel verkeer moet komen en dat er geen overlast is van bijvoorbeeld lawaai of stank. Respondenten uit het buitengebied vinden het in verhouding vaker belangrijk dat een bedrijf in het buitengebied past zoals een landbouwbedrijf. Driekwart van de respondenten vindt dat extra activiteiten bij landbouwbedrijven in het buitengebied zorgt voor meer leven en variatie in het buitengebied. Zowel bij respondenten uit het buitengebied als bij respondenten uit de bebouwde kom vindt driekwart dit.

Samenleven

Driekwart van de respondenten verwacht dat ontmoetingsplekken binnen ervoor zorgen dat minder mensen eenzaam zijn. In verhouding zeggen jongere respondenten vaker het belangrijk te vinden dat er genoeg aanbod is van evenementen, kermissen en activiteiten vanuit (dorps)verenigingen, zodat mensen gelukkig samenleven en niemand eenzaam is. Koggenland wil zorgen voor een gezonde omgeving met schone lucht, water en bodem, en ruimte om te bewegen. Nagenoeg de helft van de respondenten ziet, als niet alles tegelijk kan worden gedaan, graag meer mogelijkheden om te wandelen, fietsen en varen. Ook meer ruimte in en om dorpen om te spelen/bewegen en aanpakken van vervuiling en overlast worden veel genoemd.

Sport en bewegen

Nagenoeg vier op de tien zegt meer te gaan wandelen en fietsen als er meer wandel- en fietspaden en -verbindingen komen. Eén op de drie doet al veel wandelend en/of fietsend en een vergelijkbare groep zou dit doen als wandel- en fietspaden verkeersveiliger zijn. In Koggenland zijn verschillende plekken om te sporten en ontspannen. Het wordt steeds moeilijker om voor alles ruimte te maken, alles goed te combineren en te blijven aanbieden. Ruim twee op de drie respondenten vindt dat er voorzieningen moeten worden gemaakt en in stand worden gehouden die voor meerdere doelen bruikbaar zijn. Binnen alle leeftijdscategorieën vinden circa twee op de drie respondenten dat.

Isoleren en duurzame energie

Ruim acht op de tien respondenten is eigenaar van een gebouw. Zes op de tien respondenten in deze groep zegt dat hun woning al is geïsoleerd, drie op de tien zou geholpen zijn door voorfinanciering of subsidie. In verhouding zeggen jongere respondenten vaker dat ze geholpen zouden zijn door voorfinanciering of subsidie om (meer) te isoleren. Gemeente Koggenland stapt steeds meer over op duurzame energie. Volgens een groot deel van de respondenten is energiebesparing het meest belangrijk, ze helpen dan ook actief om energiebesparing te bereiken. Veel respondenten zijn geen voorstander van het aanleggen van zonneweides of plaatsen van windmolens.

Klimaat, planten en dieren

Om te zorgen dat mensen minder last krijgen van de hitte kan het beste worden gezorgd voor meer bomen, groen, water en bankjes in de openbare ruimte. Ruim twee op de drie vindt het een goed idee in de bermen kruiden en bloemen te zaaien als de gemeente meer zou willen doen voor planten en dieren in de omgeving.

Verkeer en vervoer

De meningen zijn verdeeld over goede oplossing voor het gebruik van de oude dorpslinten. Een grote groep wil voor landbouwvoertuigen meer aparte routes door het buitengebied, en/of wil van de dorpslinten 30km/uur-zones maken, en/of wil voor fietsers meer aparte paden in het buitengebied. Ruim de helft van de respondenten zou (vaker) met de bus of trein reizen als openbaar vervoer goedkoper wordt, nagenoeg een derde zou dit doen als de bus op meer plekken komt.

7 Tot slot

Tot slot: De rode draad van de Omgevingsvisie 10-daagse

De Omgevingsvisie 10-daagse heeft een rijk en veelzijdig beeld opgeleverd van wat er leeft in Koggenland. Uit alle gesprekken, enquêtes en bijeenkomsten klinkt een duidelijke wens: behoud wat waardevol is, en ontwikkel met oog voor karakter, leefbaarheid en samenhang. In de straatgesprekken sprongen woningbouw, verkeersveiligheid en ontmoetingsplekken eruit. De dorpsvertegenwoordigers benadrukten het belang van betaalbare woningen, regie door de gemeente en aandacht voor sociale cohesie. Ketenpartners benadrukten het belang van regionale samenwerking, een gezonde en veilige leefomgeving, en een zorgvuldig gebruik van ruimte. De Kinderraad liet ons zien hoe belangrijk goed onderhouden speelplekken, groen en plezier in de eigen buurt zijn. En uit de enquête bleek brede steun voor energiebesparing, multifunctionele voorzieningen en behoud van rust en ruimte.

Grote gemene delers zijn er zeker. Inwoners willen ruimte voor ontmoeting, beweging en natuur. Ze vragen om woningbouw die past bij het dorp en om voorzieningen die meebewegen met de groei. Veilig verkeer, goed openbaar vervoer en aandacht voor gezondheid zijn overal thema's. En steeds weer klinkt de oproep tot maatwerk: geen 'one size fits all', maar een koers die recht doet aan de diversiteit van onze dorpen én de kracht van het geheel.

Deze nota vormt daarmee een stevig fundament onder de verdere uitwerking van de omgevingsvisie voor Koggenland.

Bijlagen

1. Straatgesprekken achtergrondinformatie
2. Uitkomsten enquête

Bijlage 1. Straatgesprekken achtergrondinformatie

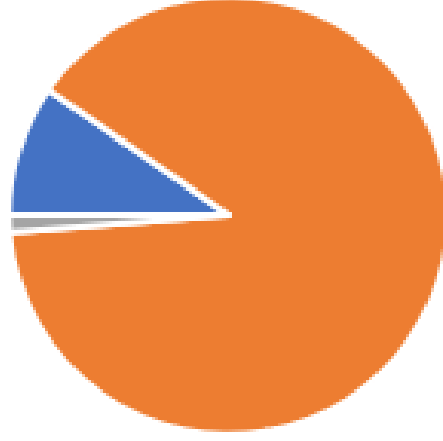
Straatgesprekken Omgevingsvisie 10-daagse Gemeente Koggenland			
Dinsdag 13 mei 2025 en donderdag 15 mei			
Totaal aantal respondenten		189	
Type woonomgeving			
	buitengebied, buiten de bebouwde kom	15	
	binnen de bebouwde kom	138	
	buiten de gemeente	2	
Woonplaats			
	Avenhorn	32	
	Berkhout	10	
	De Goorn	37	
	Grosthuisen	2	
	Hensbroek	4	
	Obdam	69	
	Oudendijk	2	
	Rustenburg	3	
	Scharwoude	0	
	Spierdijk	8	
	Ursem	11	
	Wogmeer	1	
	Zuidermeer	2	
Leeftijdsgroep			
	12-25	19	
	25-45	43	
	45-65	44	
	> 65	61	
NB. Van de 189 respondenten is niet altijd alle informatie ingevuld.			

Leeftijdsgroepen straatgesprekken

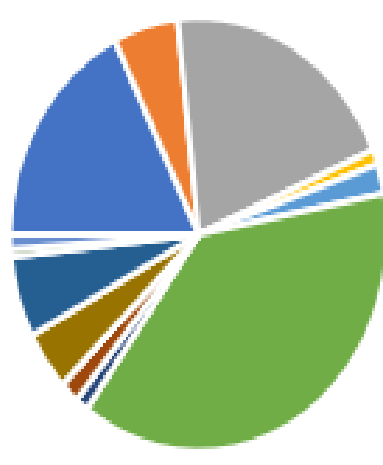
■ 12-25 ■ 25-45 ■ 45-65 ■ > 65

Type woonomgeving

■ buiten gebied, buiten de bebouwde kom
■ binnen de bebouwde kom
■ buiten de gemeente

Woonplaats

■ Avenhorn ■ Berkhout
■ De Goorn ■ Grosthuisen
■ Hensbroek ■ Obdam
■ Oudendijk ■ Rustenburg
■ Scharwoude ■ Spiersdijk
■ Ursem ■ Wogmeer
■ Zuidermeer

Wat vind je een belangrijk onderwerp?	Aantal	Keuze	Rode draad	Aantal	Andere opmerkingen	Aantal	Andere opmerkingen	Aantal
Woningbouw	195	Aantal	Er moet gebouwd worden	18	Aandacht voor leegstand	3		
			Dorps karakter behouden	16	Wonen op agrarische erven	1		
			Er moet niet meer gebouwd worden	11	Wil graag meepraten over uitstraling van gebouwen	1		
					Lint Grosthuis behouden, niet teveel tussen bouwen	2		
	Welke plek		In dorpen en aan de randen	6	Percelen splitsen	2	Obdam mag groeien, maar meer voorzieningen	2
			Let op bereikbaarheid, duurzaamheid en betaalbaarheid	15				
			Niet bouwen op landbouwgrond	4				
			Wel bouwen op landbouwgrond	8				
	Welke doelgroep		Meer voor starters en senioren	58	Verzorgingshuis voor ouderen	2	Is er een richtlijn voor knarrehof?	1
			(sociale) huurwoningen	10	Meer asielzoekers	1	Divers aanbod aan woningen	1
			geén dure woningen	5	Kinderen in het dorp houden	1	Communicatie met huurders moet beter	1
			Voorrang voor lokale bewoners	5	Appartementen in de Hord te klein	1	Aandacht voor Rozenstaete (leegstand/onzekeerheid)	2
	Hoe bouwen (hoogte)		Geen hoogbouw	8	Appartementengebouw past niet in Obdam	1	De nieuwe woonwijken zijn te krap	1
			Hoogbouw prima/gewild	6	Alleen hoogbouw waar geschikt	1		
	173	Ontmoeten	Ontmoetingsplekken en activiteiten	15	Kunstroute zoals Ursem (Obdam)	1	Belangrijk om de bibliotheek behouden	1
			Waardering voor de Brink	8	Waardering voor de activiteiten kinderraad	1	Dorpshuis nodig in de Goorn	1
			Zorgen over ontmoetingsplekken die verdwijnen	8	Organisatie 5 mei, avonddaagse etc. is goed	1	Dorpshuis nodig in Grosthuisen	1
			Wens voor ontmoetingsplekken voor senioren en alleenstaanden	9	Intimiteit van de jeugd bij AH (Avenhorn)	1	Dorpshuis nodig in Avenhorn	4
	Gezonde leefomgeving		Er zijn weinig ontmoetingsplekken/activiteiten voor jongeren (Obdam vaak genoemd)	13			Na de winter geen activiteiten (Avenhorn)	1
			Meer groen/boos	15	Losloopleid voor honden nodig (Hensbroek/Obdam)	2	Nieuw grasveld bij basisschool in Obdam	1
			Er is genoeg groen	5	Gezondere huurwoningen	1	Speeltuinen nodig aan beide kanten van het spoor in Obdam	1
			(natuur)speeltuin in Obdam	7	Groen aanleggen bij nieuwbouw	2	Speelvoorzieningen in Avenhorn nodig	1
	Wandelen en fietsen		Speeltuinen blijven onderhouden	5	Zorgen over bestrijdingsmiddelen	1	Natuurspeeltuin/nieuwe school Hensbroek	1
					Minder bollenteelt, beter eetbare gewassen	2		
			Meer rustplekken met schaduw	6	Wandelpad Wagneer bij molen glad en steil bij vocht	1		
			Meer wandelpaden nodig	5				
	Sport en recreatie		Meer en bredere sportvoorzieningen (bv padel)	8	meer sportvoorzieningen/recreatie bij elkaar	2		
			Sportvoorzieningen/zwembad zijn goed, moeten blijven (Obdam)	9	Zwembad opknappen	1	Ursumerplas moet weer openbare recreatie worden	3
					Sportvoorzieningen mogen best verder weg maar moeten bij	1		
	Gezondheidszorg				GGZ functioneert niet voldoende	1		
					Huisarts in dorp nodig (Ursem/berkhout)	3		
					meer sportvoorzieningen voor de jeugd	2		
			Meer voorzieningen (in het bijzonder voor ouderen)	7	Internet in buitengebied nodig	1		
	Voorzieningen		Treeden over voorzieningen	13	Zorgen over verdwijnen school in Ursem	1		

Wat vind je een belangrijk onderwerp?	Aantal	Keuze	Rode draad	Aantal	Andere opmerkingen	Aantal	Andere opmerkingen	Aantal
Verkeer en vervoer	93	Gewaaijk verkeer	Verkeersonveiligheid	8	Te ingrijpende verkeersmaatregelen in Berkhout	1	Tuineitje onder spoor was beter geweest (Obdam)	1
			Vraag naar controleren maximumsnelheid	9	Rutenburgdijk (Urum) onveilig	1	Te snel verkeer (Spiedijk)	1
			Aandacht voor verkeersveiligheid en zwaar verkeer Dorpsstraat Obdam	14	De Kolk onveilig	1	Hard rijden en veel landbouwverkeer aan bobbeldijk	2
			Onderzoeken naar toegankelijkheid mensen met b	6	Zehrapad Zuidgouw richting Bater nodig	1	Veiliger fietspad (Avenhorn)	1
					Rondwegen nodig	3	Veiliger fietspad (Obdam)	1
					Overlast jongeren op brommers	1	Te hard rijden Slaciteelijn	1
					Veilige spoorweginval (Obdam)	1	Te hard rijden l'ink van de Goorn, onduidelijk bord	1
					Dorpsstraat moet mooier	1	Te hard rijden kerkbuurt (Berkhout)	1
					Te hard rijden bij l'int van Berkhout	1	Te veel auto's geparkeerd op l'inen	1
					Te veel verkeersdempels, camera's beter (Avenhorn)	1	Gewaaijk k'radspunt de Oorn (Avenhorn)	1
Duurzaamheid	30	OV			Straat te smal	2	Dikken zijn gewaaijk op te fietsen	1
					De Dwaagel te druk	1	meer controle nodig	1
							Minder sluisroutes	4
			OV voor zienigen verbeteren	4	Buustation in centrum nodig (Avenhorn)	1		
			OV voor zienigen behouden	5	Opstappunt OV te ver weg (de Goorn)	1		
			OV langer door/vaker	5				
		Parkeren			Parkeren garage bouwen	1	Meer parkeerplaatsen	3
					Gratis parkeren	1	Meer controleren waar niet geparkeerd mag worden	3
Onderhoud en handhaving	19	Duurzame opwek	Meer zonnepanelen (op daken)	5	meer laadpalen	1	Gen windmolens dichtbij	1
							Gen zonnepanelen op weilanden	2
							Gen windmolens op weilanden	1
		klimaat	meer aandacht voor milie u/duurzaamheid	5	Meer subsidies voor duurzame maatregelen	3	label C is ook voldoende	1
			Behoud de natuur	15	Meer aandacht voor insecten	1		
		Onderhoud openbaar groen						
			Groen in openbare ruimte beter onderhouden	5	Afvalbakken voor hondenbesitters op wandelroutes	1	Zorgen over te weinig water voor de bomen	1
					Beheer openbaar groen (V'verhoft) slecht (Avenhorn)	1		
					Knooppunt v'v'hoer/pastoor (Avenhorn)	1	Let op afsch'nscheidig duurt soms lang om op te h'alen (U'rsen)	1
					Prui'lenbak nodig bij L'udi, jeugd zorgt voor overlast (Avenh	2	Licht moet uit in gemeentehuis (Avenhorn)	1
Belangrijke waarden	25	Onderhoud wegen			Voetpad parkje Obdam verbeteren/aanleggen	1	Soms schade met parkeren	1
					Slechte fietsroutes (de Goorn)	1	Straatgevels controleren	2
					Bruggen moeten opnieuw geschilderd	1		
		Dorpen	Fijn hier te wonen	12	rust en ruimte belangrijk	1		
					Loket in Obdam te ver weg	1	Gemeente moet beter informeren bij procedures	1
					Er moet een nieuw gemeentehuis komen	1	Betere communicatie nodig (socials)	1
					Burgemeester moet langer blijven voor stabiliteit	1	Beter luisteren naar klachten	1
Bedrijfsigheid	12	bedrijfssterren			Gemeentes te groot, onpersoonlijk	1	Te veel bureaucratie/niet overal mee bemoeien	3
							Te veel bureaucratie wmo en niet duidelijk/slecht bereikbaar	2
		winkels			Stroom voor bedrijvigheid	1	Er is meer werkgelegenheid nodig	1
					lage bedrijven p'agubouren en woningbouw op deze p'akken	3	Bedrijventerrein is vol genoeg	1
					Winkels gemengd met woningbouw	1	Groot winkelcentrum in grotere kern nodig	1
					winkels behouden	2	meer winkels (Hem/Boo) (Obdam)	2

Bijlage 2. Uitkomsten enquête

Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Rapportage
Omgevingsvisie

Gemeente
Koggenland

Rapportage
Omgevingsvisie

Gemeente
Koggenland

Datum: 27-06-2025
Projectnummer: 21901

Auteurs:

Hannemarie Hardeman
Luc Onk

Moventem BV

T 0575 84 3738

E info@moventem.nl

W www.moventem.nl

Moventem werkt conform de Gedragscode voor Onderzoek & Statistiek van het Nederlandse Data & Insights Network (D&IN) en mag het Fair Data Keurmerk voeren, waarmee wordt aangetoond dat op verantwoorde wijze met data en persoonsgegevens wordt omgaan. Tevens is Moventem aangesloten bij de Europese Vereniging voor Marktonderzoek (ESOMAR) en wordt voldaan aan de Internationale Code voor Markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Dit rapport is met grote zorg samengesteld. Desondanks kan het voorkomen dat informatie fout en/of onvolledig is. Moventem is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van de aangeboden informatie.

DATA &
INSIGHTS
NETWORK

Management Samenvatting **Pagina 4**

1 Inleiding **Pagina 7**

Onderzoeksopzet **Pagina 8**

2 Resultaten **Pagina 9**

Toekomst **Pagina 10**

Bouwen **Pagina 17**

Bedrijven **Pagina 21**

Samenleven **Pagina 27**

Sport en bewegen **Pagina 31**

Isoleren en duurzame energie **Pagina 36**

Klimaat, planten en dieren **Pagina 41**

Verkeer en vervoer **Pagina 43**

3 Bijlagen **Pagina 46**

Bijlage I Achtergrondvariabelen **Pagina 47**

Bijlage II Onderzoeksverantwoording **Pagina 48**

Management Samenvatting

Toekomst

Respondenten noemen met name 'beleven van natuur' en 'rust en ruimte' als het belangrijkste voor de toekomst van het buitengebied. Mogelijkheden voor sport en recreatie in het buitengebied worden in verhouding vaker belangrijk gevonden door respondenten <45 jaar en >74 jaar. Respondenten van binnen de bebouwde kom noemen in verhouding vaker de mogelijkheden voor sport en recreatie en een buitengebied waar landbouw, natuur, recreatie en duurzame energie opwek even belangrijk is.

Voor de toekomst van de dorpen vindt nagenoeg de helft zorgvoorziening(en) één van de belangrijkste thema's. Daarnaast worden het groene karakter, winkels en voorzieningen om elkaar te ontmoeten door veel mensen genoemd. In verhouding zeggen oudere respondenten vaker zorgvoorziening(en) en voorzieningen om elkaar te ontmoeten belangrijk te vinden. Respondenten uit het buitengebied noemen in verhouding vaker voorzieningen om elkaar te ontmoeten als het belangrijkste voor de toekomst van de dorpen.

Bouwen

Driekwart van de respondenten is van mening dat het fijn is dat er woningen worden gebouwd maar dat er wel goed gekeken dient te worden naar wat inwoners nodig hebben. Ruim twee op de drie respondenten is het eens met de stelling 'we bouwen in de dorpen waar plekken vrijkomen'. Ruim de helft is voorstander van het maken van meer mogelijkheden op bestaande plekken, bijvoorbeeld door woningen te splitsen of meer woningen op hetzelfde erf toe te staan.

Bedrijven

De bedrijventerreinen in Koggenland zitten vol. Voor de toekomst vindt zes op de tien respondenten dat de bestaande bedrijventerreinen voldoende zijn, vier op de tien vindt dat er meer ruimte moet komen voor nieuwe bedrijventerreinen of uitbreiding van bestaande.

Als een bedrijf in het buitengebied groter wordt, vindt ruim de helft het belangrijk dat het bedrijf en/of de uitbreiding goed in het landschap past. Ook wordt vaak genoemd dat er niet te veel verkeer moet komen en dat er geen overlast is van bijvoorbeeld lawaai of stank. Respondenten uit het buitengebied vinden het in verhouding vaker belangrijk dat een bedrijf in het buitengebied past zoals een landbouwbedrijf.

Driekwart van de respondenten vindt dat extra activiteiten bij landbouwbedrijven in het buitengebied zorgt voor meer leven en variatie in het buitengebied. Zowel bij respondenten uit het buitengebied als bij respondenten uit de bebouwde kom vindt driekwart dit.

Samenleven

Driekwart van de respondenten verwacht dat ontmoetingsplekken binnen ervoor zorgen dat minder mensen eenzaam zijn. In verhouding zeggen jongere respondenten vaker het belangrijk te vinden dat er genoeg aanbod is van evenementen, kermissen en activiteiten vanuit (dorps)verenigingen, zodat mensen gelukkig samenleven en niemand eenzaam is.

Koggenland wil zorgen voor een gezonde omgeving met schone lucht, water en bodem, en ruimte om te bewegen. Nagenoeg de helft van de respondenten ziet, als niet alles tegelijk kan worden gedaan, graag meer mogelijkheden om te wandelen, fietsen en varen. Ook meer ruimte in en om dorpen om te spelen/bewegen en aanpakken van vervuiling en overlast worden veel genoemd.

Sport en bewegen

Nagenoeg vier op de tien zegt meer te gaan wandelen en fietsen als er meer wandel- en fietspaden en -verbindingen komen. Eén op de drie doet al veel wandelend en/of fietsend en een vergelijkbare groep zou dit doen als wandel- en fietspaden verkeersveiliger zijn.

In Koggenland zijn verschillende plekken om te sporten en ontspannen. Het wordt steeds moeilijker om voor alles ruimte te maken, alles goed te combineren en te blijven aanbieden. Ruim twee op de drie respondenten vindt dat er voorzieningen moeten worden gemaakt en in stand worden gehouden die voor meerdere doelen bruikbaar zijn. Binnen alle leeftijdscategorieën vindt circa twee op de drie respondenten dat.

Isoleren en duurzame energie

Ruim acht op de tien respondenten is eigenaar van een gebouw. Zes op de tien respondenten in deze groep zegt dat hun woning al is geïsoleerd, drie op de tien zou geholpen zijn door voorfinanciering of subsidie. In verhouding zeggen jongere respondenten vaker dat ze geholpen zouden zijn door voorfinanciering of subsidie om (meer) te isoleren.

Gemeente Koggenland stapt steeds meer over op duurzame energie. Volgens een groot deel van de respondenten is energiebesparing het meest belangrijk, ze helpen dan ook actief om energiebesparing te bereiken. Veel respondenten zijn geen voorstander van het aanleggen van zonneweides of plaatsen van windmolens.

Klimaat, planten en dieren

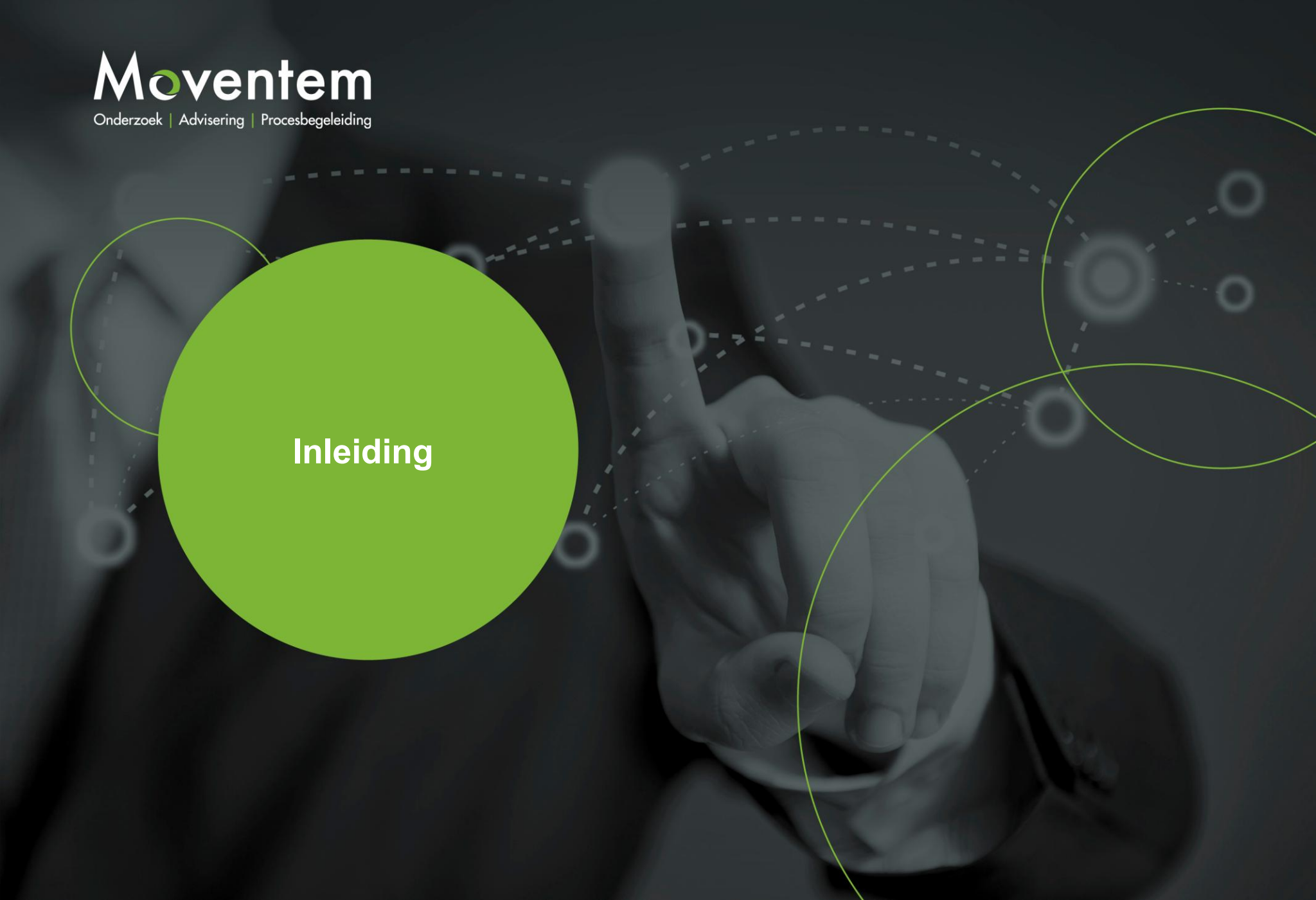
Om te zorgen dat mensen minder last krijgen van de hitte kan het beste worden gezorgd voor meer bomen, groen, water en bankjes in de openbare ruimte.

Ruim twee op de drie vindt het een goed idee in de bermen kruiden en bloemen te zaaien als de gemeente meer zou willen doen voor planten en dieren in de omgeving.

Verkeer en vervoer

De meningen zijn verdeeld over goede oplossing voor het gebruik van de oude dorpslinten. Een grote groep wil voor landbouwvoertuigen meer aparte routes door het buitengebied, en/of wil van de dorpslinten 30km/uur-zones maken, en/of wil voor fietsers meer aparte paden in het buitengebied.

Ruim de helft van de respondenten zou (vaker) met de bus of trein reizen als openbaar vervoer goedkoper wordt, nagenoeg een derde zou dit doen als de bus op meer plekken komt.

A hand in a suit jacket pointing upwards with the index finger. A large green circle is positioned to the left of the hand. Several dashed white lines and thin green circles are scattered around the hand and the green circle, creating a network-like pattern.

Inleiding

Benaderen doelgroep

In opdracht van gemeente Koggenland heeft Moventem een onderzoek over de omgevingsvisie uitgevoerd onder de 994 leden van Koggenland Spreekt. De panelleden hebben de mogelijkheid gehad om de vragenlijst in te vullen tussen 12 mei en 1 juni 2025. Er is 1 keer een reminder verstuurd, aan iedereen waarvan nog geen ingevulde vragenlijst was ontvangen. Daarnaast is er een open link gecommuniceerd.

Deelnemers

In totaal hebben 457 panelleden de vragenlijst volledig ingevuld. Een respons-rate van 46%. Via de open link deden 117 deelnemers mee.

Met het aantal respondenten (574) kunnen met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 4,03% uitspraken worden gedaan over de populatie.

Resultaten weergave

De resultaten van dit onderzoek worden in het voorliggende document beschreven middels diagrammen en tabellen.

Door routes in de vragenlijst en vragen waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn, kan het voorkomen dat het aantal respondenten en/of het aantal antwoorden niet overal gelijk is in deze rapportage. Om deze redenen wordt ter volledigheid bij de resultaten aangegeven hoeveel respondenten ('n') de betreffende vraag hebben beantwoord. Door afrondingsverschillen telt niet alles op tot 100%. Bij sommige vragen konden respondenten meerdere antwoorden geven. Het totale percentage komt dan hoger dan 100% te liggen.

In bijlage 1 van deze rapportage staan de achtergrondgegevens van de respondenten weergegeven. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

In bijlage 2 van deze rapportage wordt nader ingegaan op de betrouwbaarheid, nauwkeurigheid en representativiteit van de resultaten. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

Er is een aantal open vragen gesteld aan de respondenten. Alle open antwoorden worden getoond in 'Bijlagenboek bij Rapportage Omgevingsvisie'.

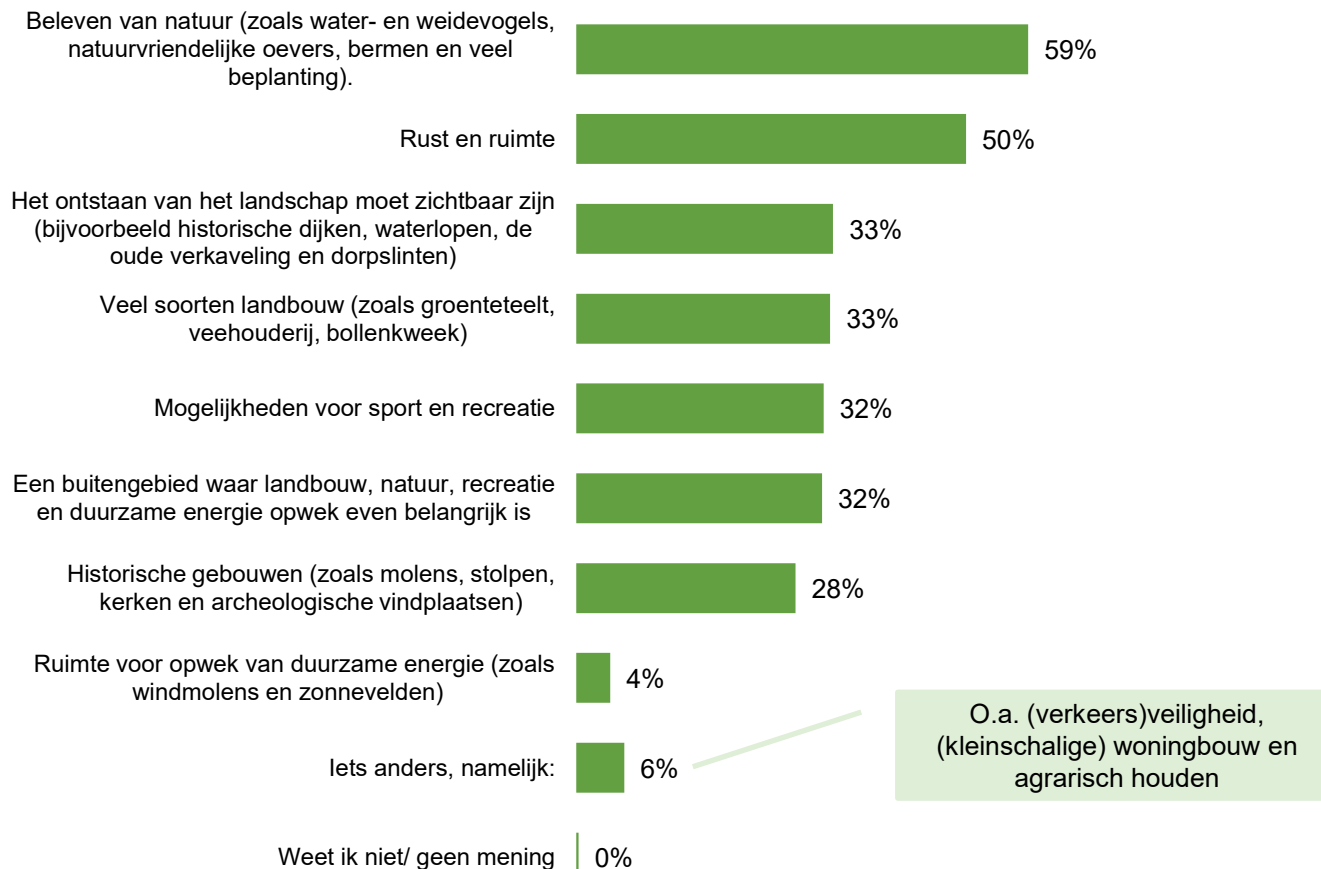

Resultaten

Respondenten noemen met name 'beleven van natuur' en 'rust en ruimte' als het belangrijkste voor de toekomst van het buitengebied

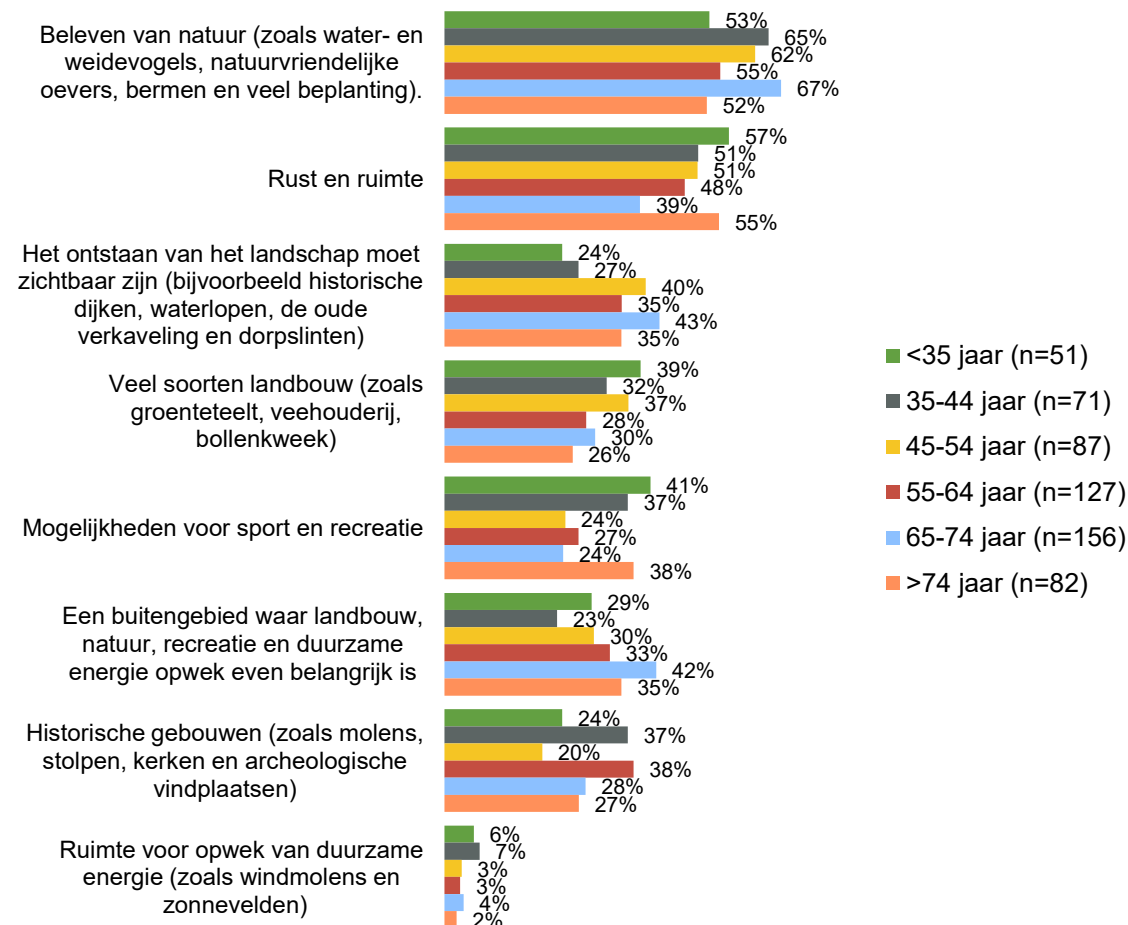
Wat vindt u het belangrijkste voor de toekomst van het buitengebied? (n=574)

U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

Wat vindt u het belangrijkste voor de toekomst van het buitengebied? (n=574)

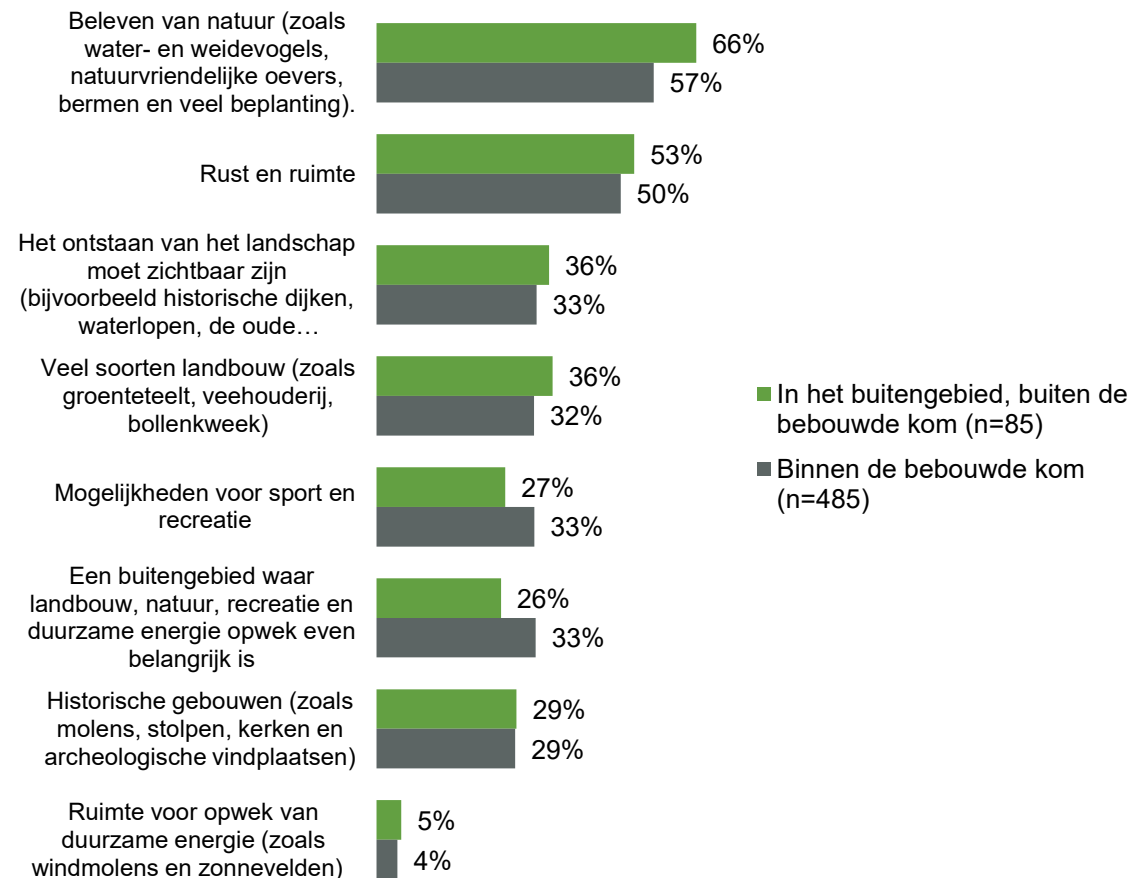
U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

In verband met de leesbaarheid van deze uitsplitsing, worden op deze pagina enkel de 8, op totaalniveau, meest genoemde antwoorden weergegeven.

Wat vindt u het belangrijkste voor de toekomst van het buitengebied? (n=574)

U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

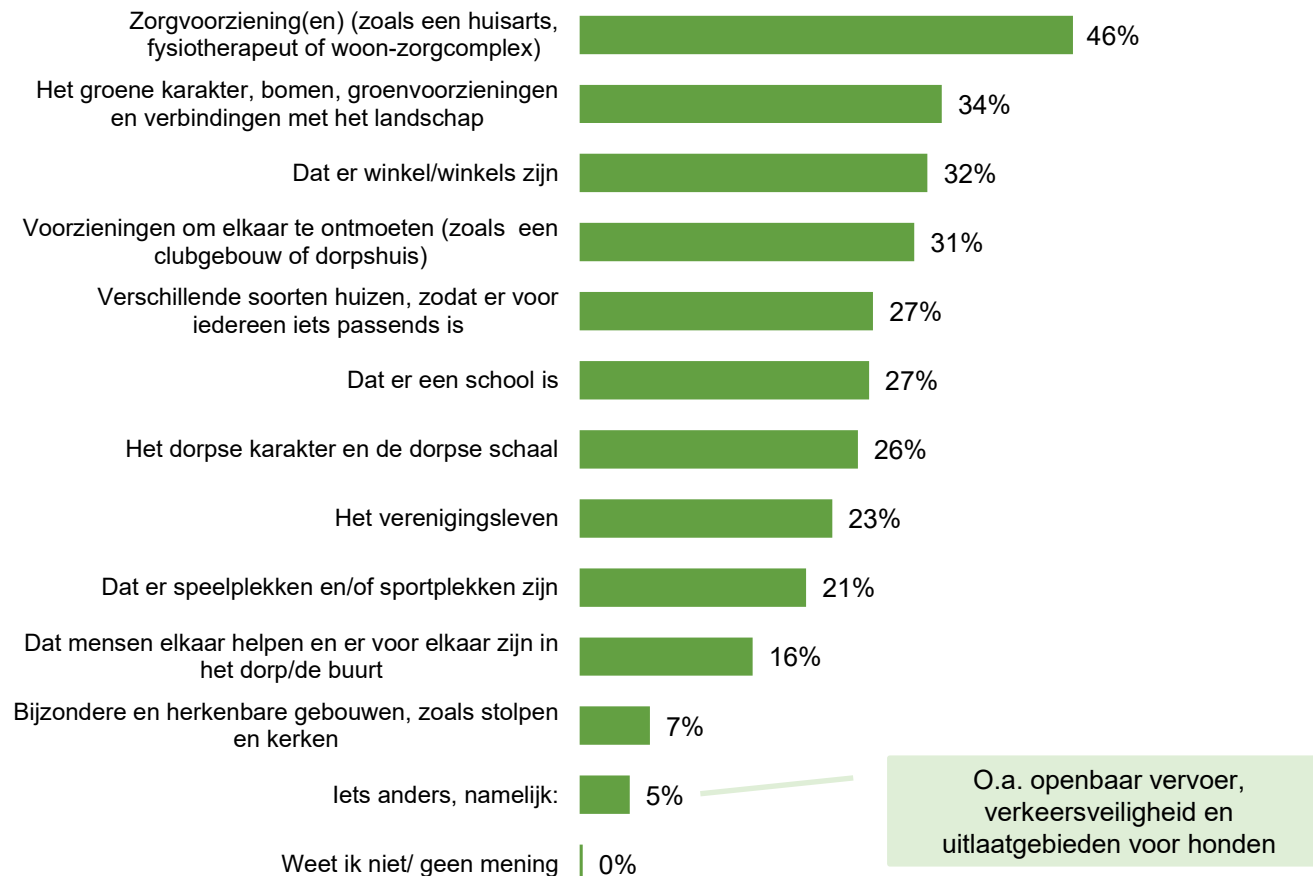

In verband met de leesbaarheid van deze uitsplitsing, worden op deze pagina enkel de 8, op totaalniveau, meest genoemde antwoorden weergegeven.

Voor de toekomst van de dorpen vindt nagenoeg de helft zorgvoorziening(en) één van de belangrijkste thema's

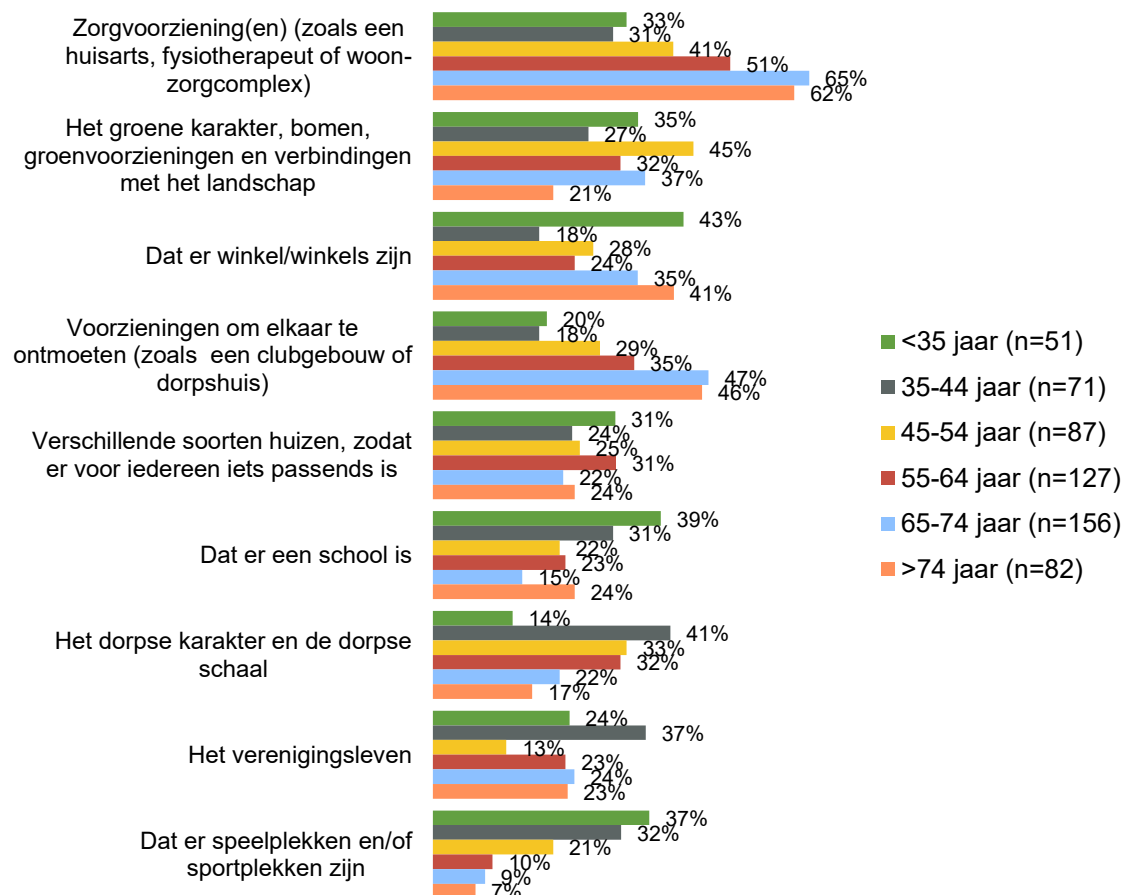
Wat vindt u het belangrijkste voor de toekomst van de dorpen? (n=574)

U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

Wat vindt u het belangrijkste voor de toekomst van de dorpen? (n=574)

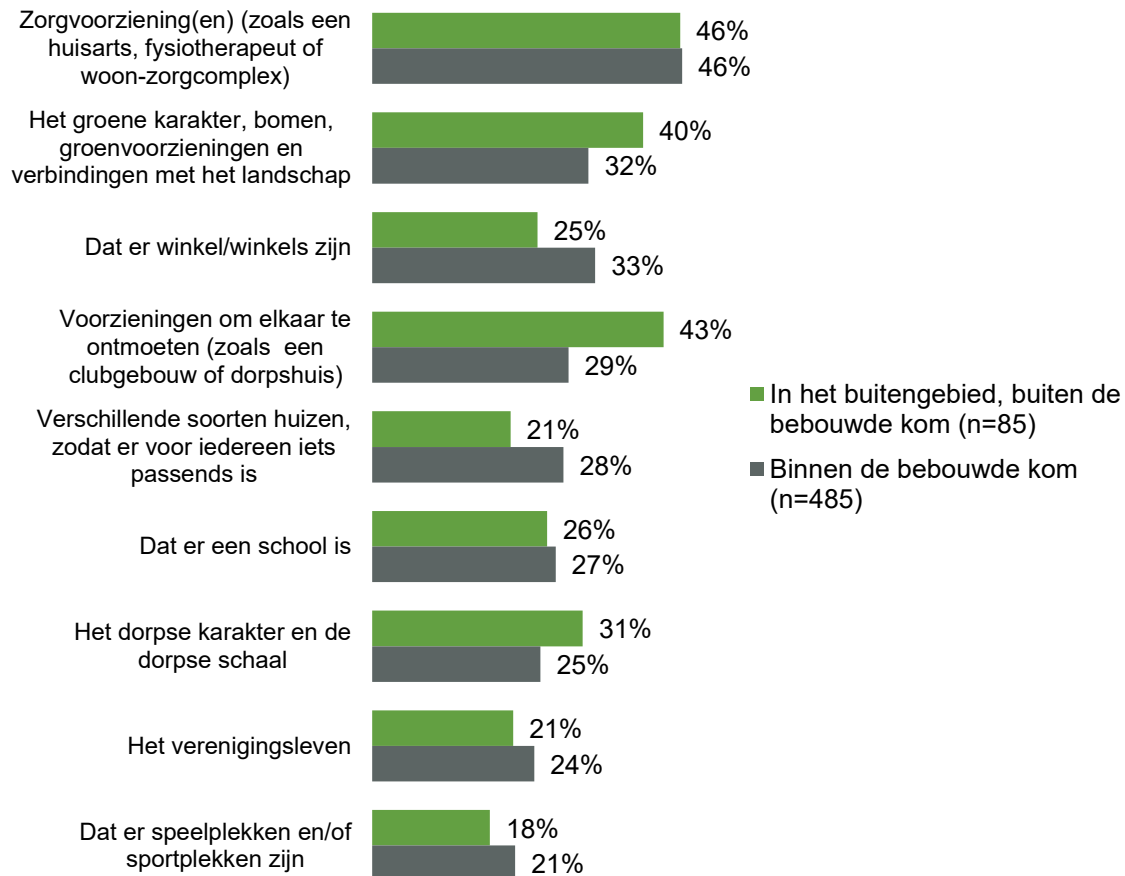
U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

In verband met de leesbaarheid van deze uitsplitsing, worden op deze pagina enkel de 9, op totaalniveau, meest genoemde antwoorden weergegeven.

Wat vindt u het belangrijkste voor de toekomst van de dorpen? (n=574)

U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

In verband met de leesbaarheid van deze uitsplitsing, worden op deze pagina enkel de 8, op totaalniveau, meest genoemde antwoorden weergegeven.

Wat vindt u het belangrijkste voor de toekomst van de dorpen?

U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

In deze uitsplitsing zijn enkel de resultaten weergegeven van de woonplaatsen waar de 'n' minimaal 30 is.

	Obdam (n=158)	Avenhorn (n=78)	De Goorn (n=67)	Berkhout (n=61)	Ursem (n=56)	Hensbroek (n=40)	Spierdijk (n=34)
Zorgvoorziening(en) (zoals een huisarts, fysiotherapeut of woon-zorgcomplex)	49%	59%	42%	45%	48%	16%	55%
Het groene karakter, bomen, groenvoorzieningen en verbindingen met het landschap	33%	29%	31%	47%	18%	33%	24%
Dat er winkel/winkels zijn	41%	48%	33%	20%	38%	5%	22%
Voorzieningen om elkaar te ontmoeten (zoals een clubgebouw of dorps huis)	31%	34%	23%	32%	23%	36%	34%
Verschillende soorten huizen, zodat er voor iedereen iets passends is	27%	29%	35%	29%	38%	15%	30%
Dat er een school is	22%	24%	24%	14%	38%	47%	47%
Het dorpse karakter en de dorpse schaal	20%	15%	29%	36%	29%	45%	20%
Het verenigingsleven	26%	14%	25%	19%	24%	32%	39%
Dat er speelplekken en/of sportplekken zijn	22%	17%	25%	22%	12%	30%	2%
Dat mensen elkaar helpen en er voor elkaar zijn in het dorp/de buurt	15%	18%	23%	16%	18%	12%	9%
Bijzondere en herkenbare gebouwen, zoals stolpen en kerken	4%	5%	2%	9%	6%	11%	6%
Iets anders, namelijk:	6%	3%	3%	7%	3%	8%	9%
Weet ik niet/ geen mening	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%

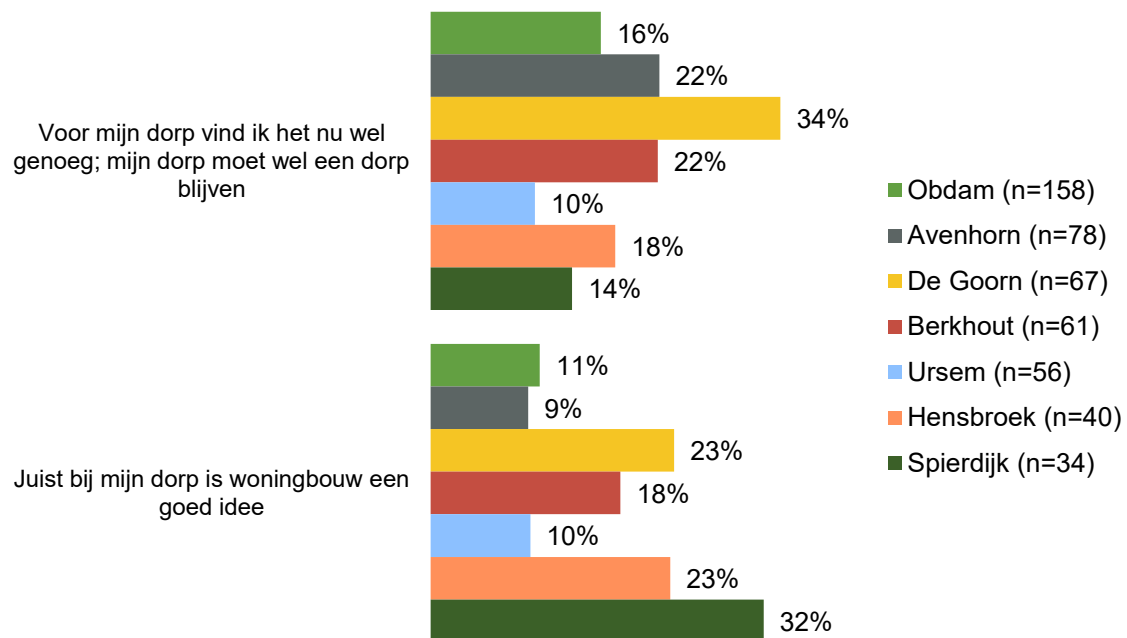
Hoe denkt u over de bouw van woningen? (n=574)

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

Hoe denkt u over de bouw van woningen?

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

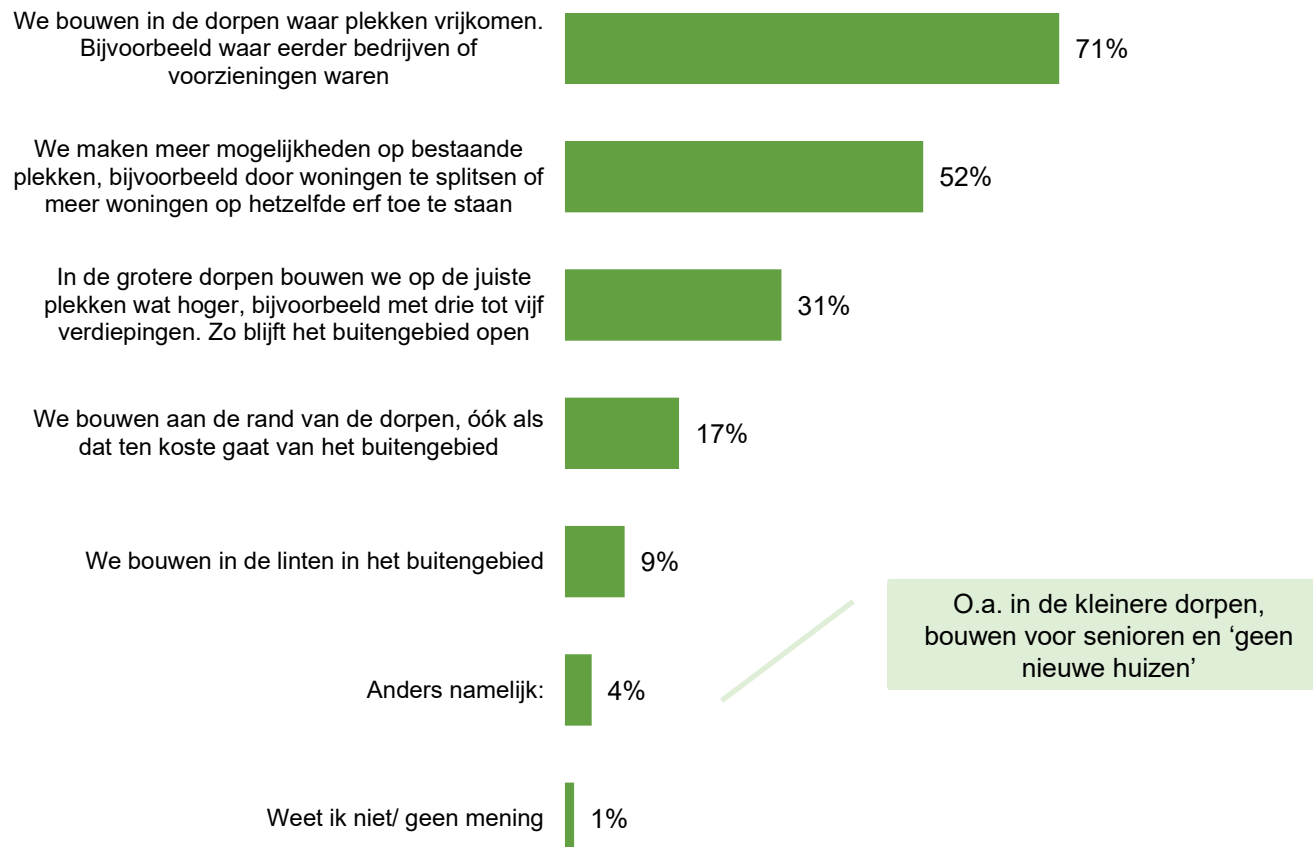

In deze uitsplitsing zijn enkel de resultaten weergegeven van de woonplaatsen waar de 'n' minimaal 30 is.

Ruim twee op de drie respondenten is het eens met de stelling 'we bouwen in de dorpen waar plekken vrijkomen'

Als er in de toekomst woningen worden gebouwd. Wat zijn dan de beste plekken? (n=574)

Kruis aan met welke stelling u het eens bent

Als er in de toekomst woningen worden gebouwd. Wat zijn dan de beste plekken?

Kruis aan met welke stelling u het eens bent

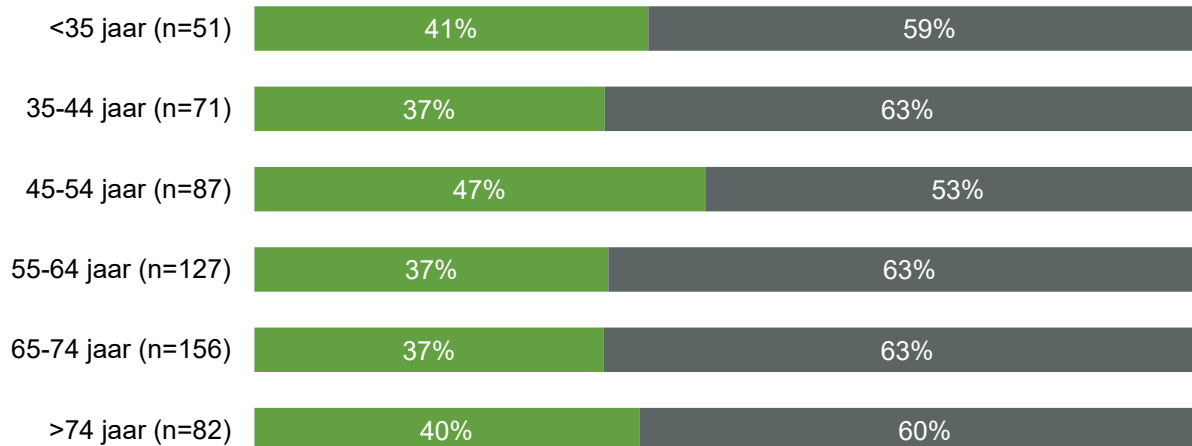
	Obdam n=158	Avenhorn n=78	De Goorn n=67	Berkhout n=61	Ursem n=56	Hensbroek n=40	Spierdijk n=34
We bouwen in de dorpen waar plekken vrijkomen. Bijvoorbeeld waar eerder bedrijven of voorzieningen waren	73%	69%	71%	63%	60%	91%	55%
We maken meer mogelijkheden op bestaande plekken, bijvoorbeeld door woningen te splitsen of meer woningen op hetzelfde erf toe te staan	49%	50%	45%	52%	59%	42%	64%
In de grotere dorpen bouwen we op de juiste plekken wat hoger, bijvoorbeeld met drie tot vijf verdiepingen. Zo blijft het buitengebied open	28%	37%	31%	24%	26%	22%	44%
We bouwen aan de rand van de dorpen, óók als dat ten koste gaat van het buitengebied	24%	16%	16%	7%	22%	8%	28%
We bouwen in de linten in het buitengebied	5%	5%	13%	6%	25%	1%	7%
Anders namelijk:	3%	1%	3%	5%	3%	8%	6%
Weet ik niet/ geen mening	0%	2%	2%	5%	1%	0%	0%

De bedrijventerreinen in Koggenland zitten vol. Wat vindt u belangrijk voor de toekomst? (n=574)

- Koggenland moet ruimte vinden voor een nieuw bedrijventerrein of bestaande bedrijventerreinen uitbreiden, ook als dit ten koste gaat van het buitengebied
- De bestaande bedrijventerreinen zijn voldoende. Nieuwe bedrijven kunnen beter naar de omliggende gemeenten gaan, waar nog ruimte is

De bedrijventerreinen in Koggenland zitten vol. Wat vindt u belangrijk voor de toekomst? (n=574)

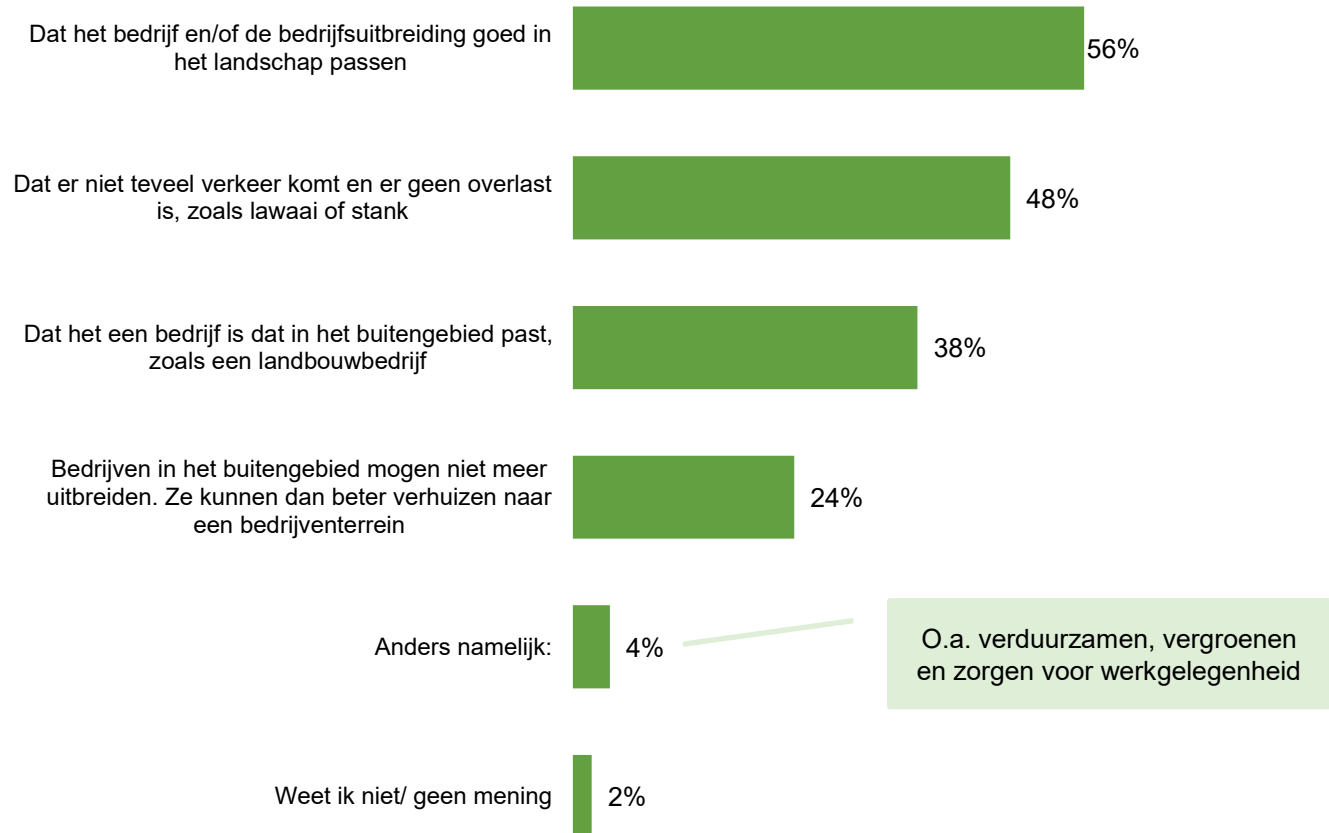
- Koggenland moet ruimte vinden voor een nieuw bedrijventerrein of bestaande bedrijventerreinen uitbreiden, ook als dit ten koste gaat van het buitengebied.
- De bestaande bedrijventerreinen zijn voldoende. Nieuwe bedrijven kunnen beter naar de omliggende gemeenten gaan, waar nog ruimte is.

Als een bedrijf groter wordt, vindt ruim de helft het belangrijk dat het bedrijf en/of de uitbreiding goed in het landschap passen

In ons buitengebied zitten veel bedrijven. Sommige bedrijven willen vernieuwen of uitbreiden.

Wat vindt u belangrijk als een bedrijf groter wordt? (n=574)

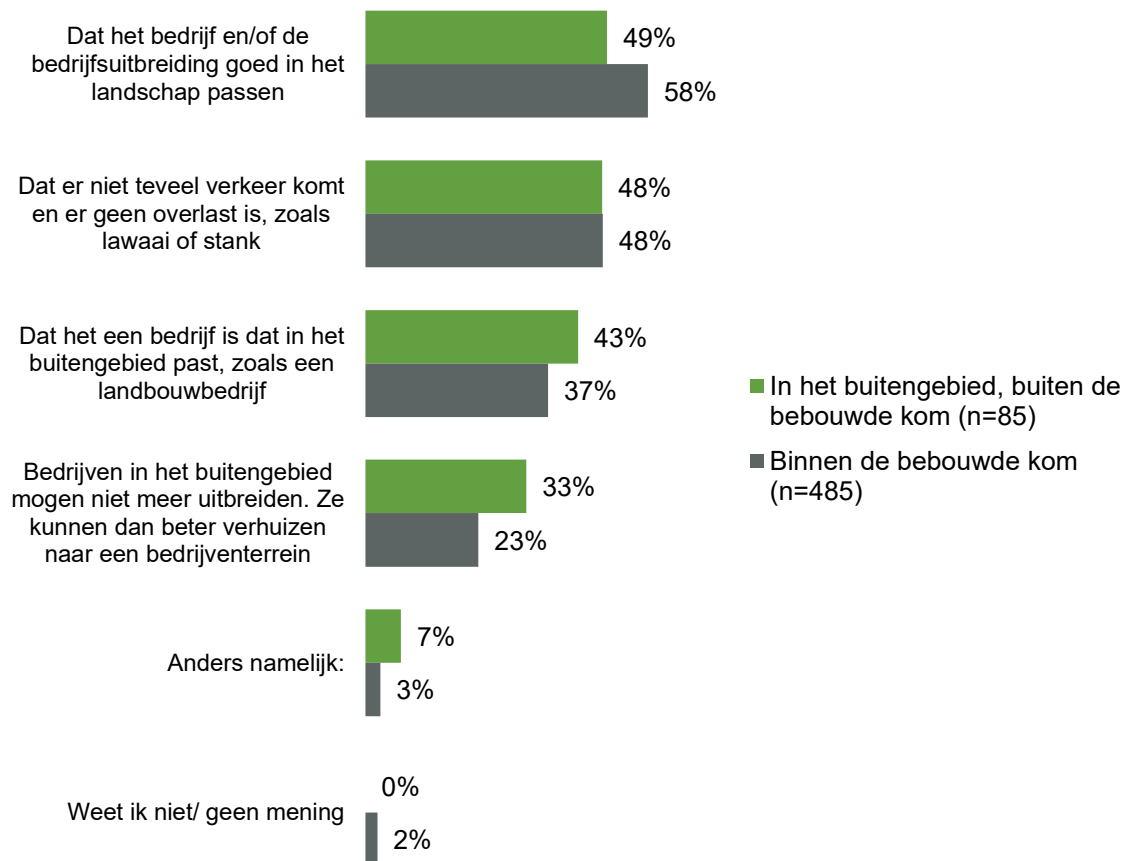
U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

In ons buitengebied zitten veel bedrijven. Sommige bedrijven willen vernieuwen of uitbreiden.

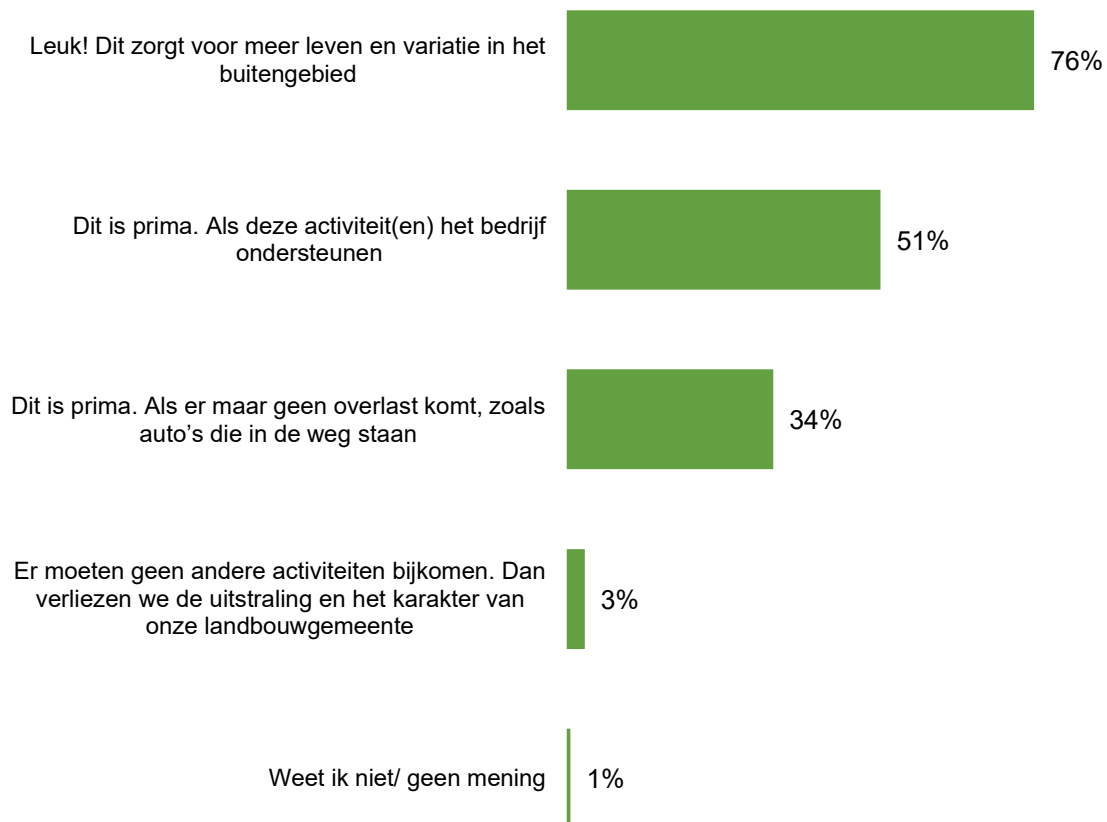
Wat vindt u belangrijk als een bedrijf groter wordt? (n=574)

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

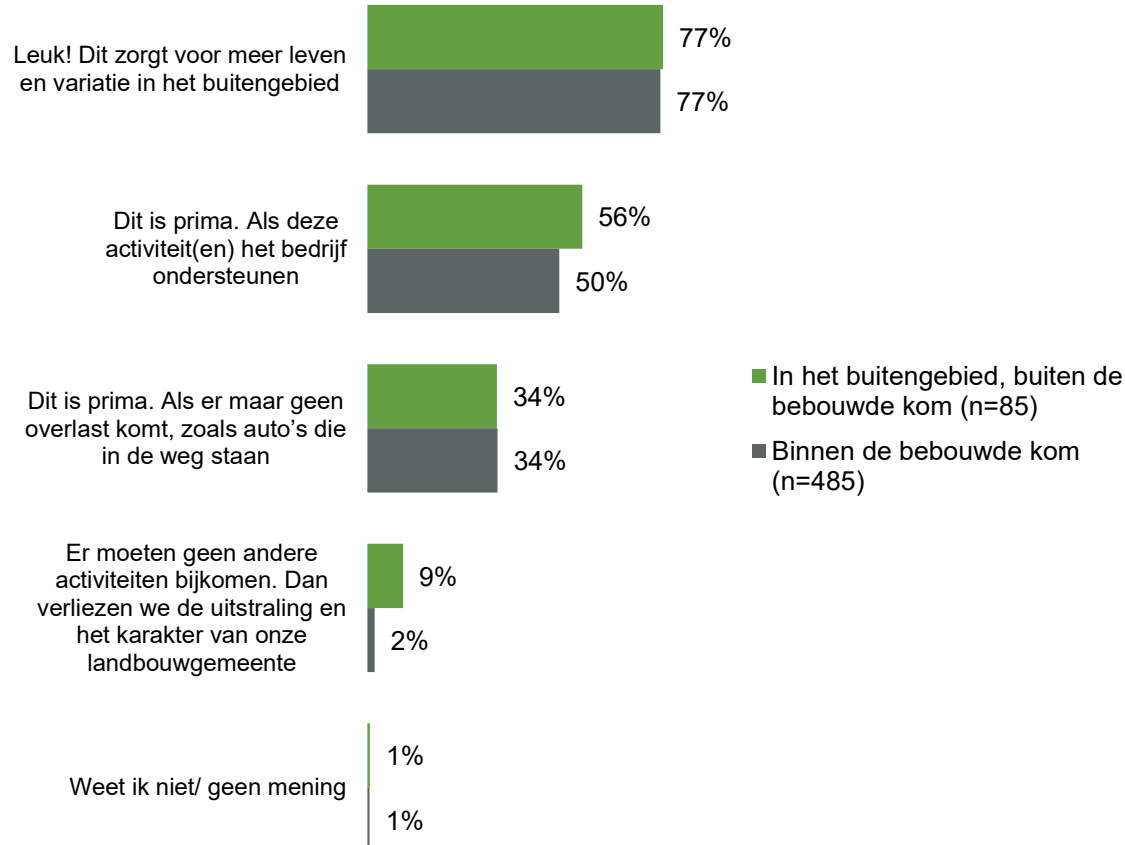
Landbouwbedrijven in het buitengebied hebben soms extra activiteiten. Bijvoorbeeld de verkoop van groenten, een boerderijwinkel of een Bed en Breakfast. Met welke stellingen bent u het eens? (n=574)

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

Landbouwbedrijven in het buitengebied hebben soms extra activiteiten. Bijvoorbeeld de verkoop van groenten, een boerderijwinkel of een Bed en Breakfast. Met welke stellingen bent u het eens? (n=574)

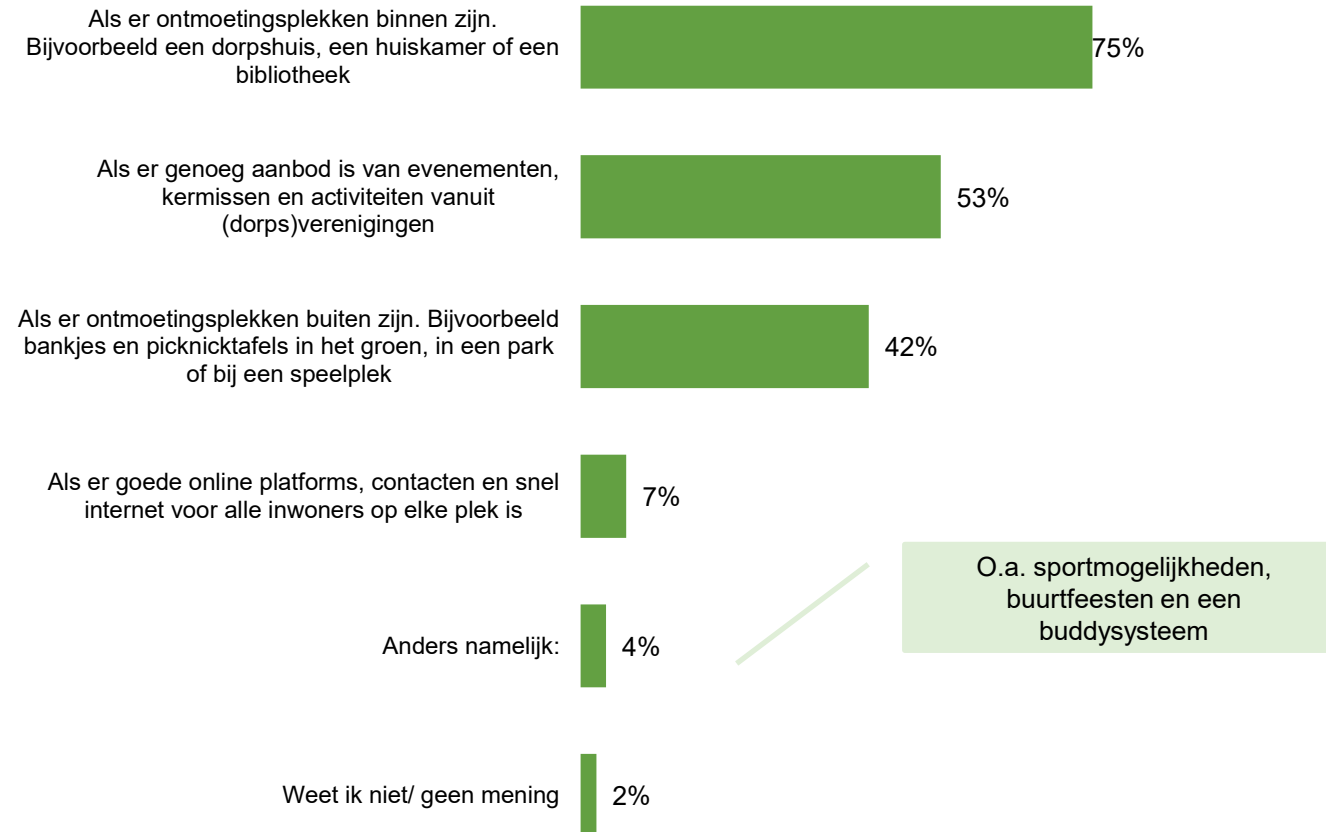
U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

Driekwart van de respondenten verwacht dat ontmoetingsplekken binnen ervoor zorgen dat minder mensen eenzaam zijn

Gemeente Koggenland vindt het belangrijk dat mensen gelukkig samenleven en dat niemand eenzaam is. Wat kan daarbij helpen? (n=574)

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

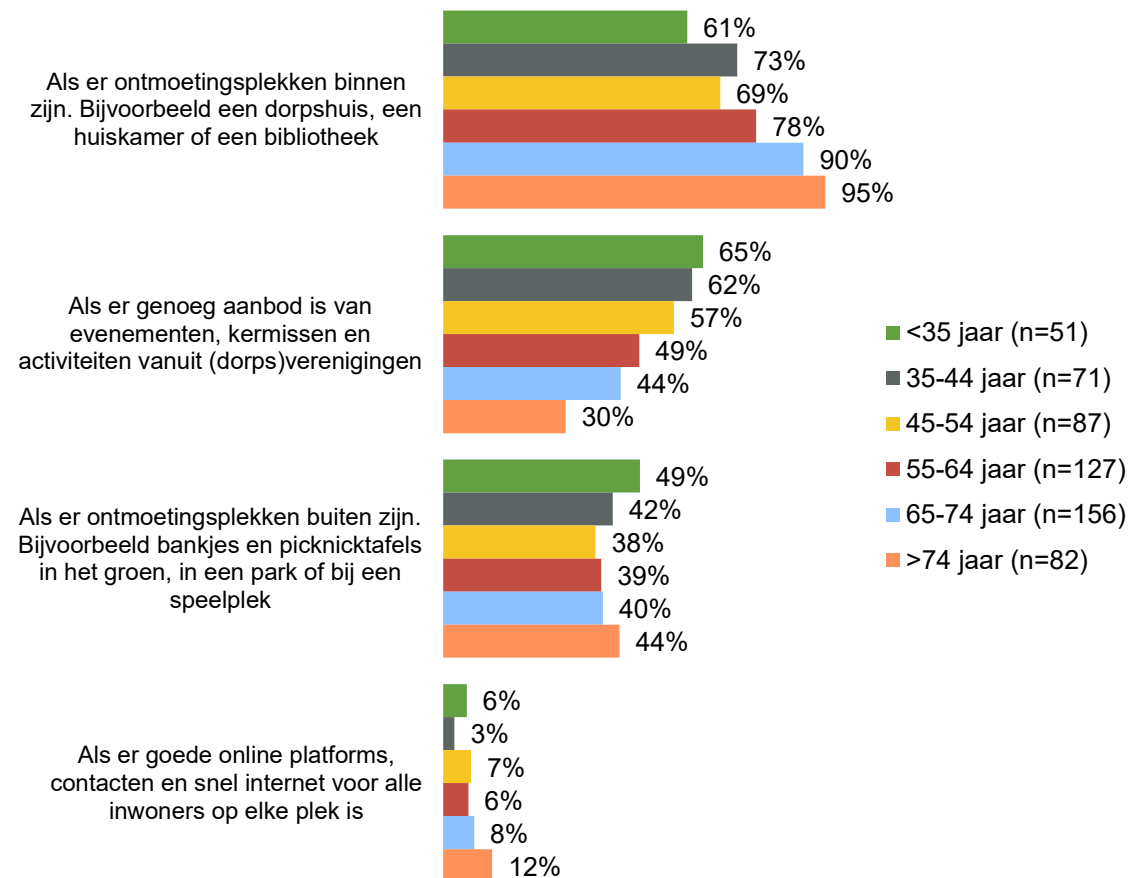

Gemeente Koggenland vindt het belangrijk dat mensen gelukkig samenleven en dat niemand eenzaam is.

Wat kan daarbij helpen? (n=574)

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

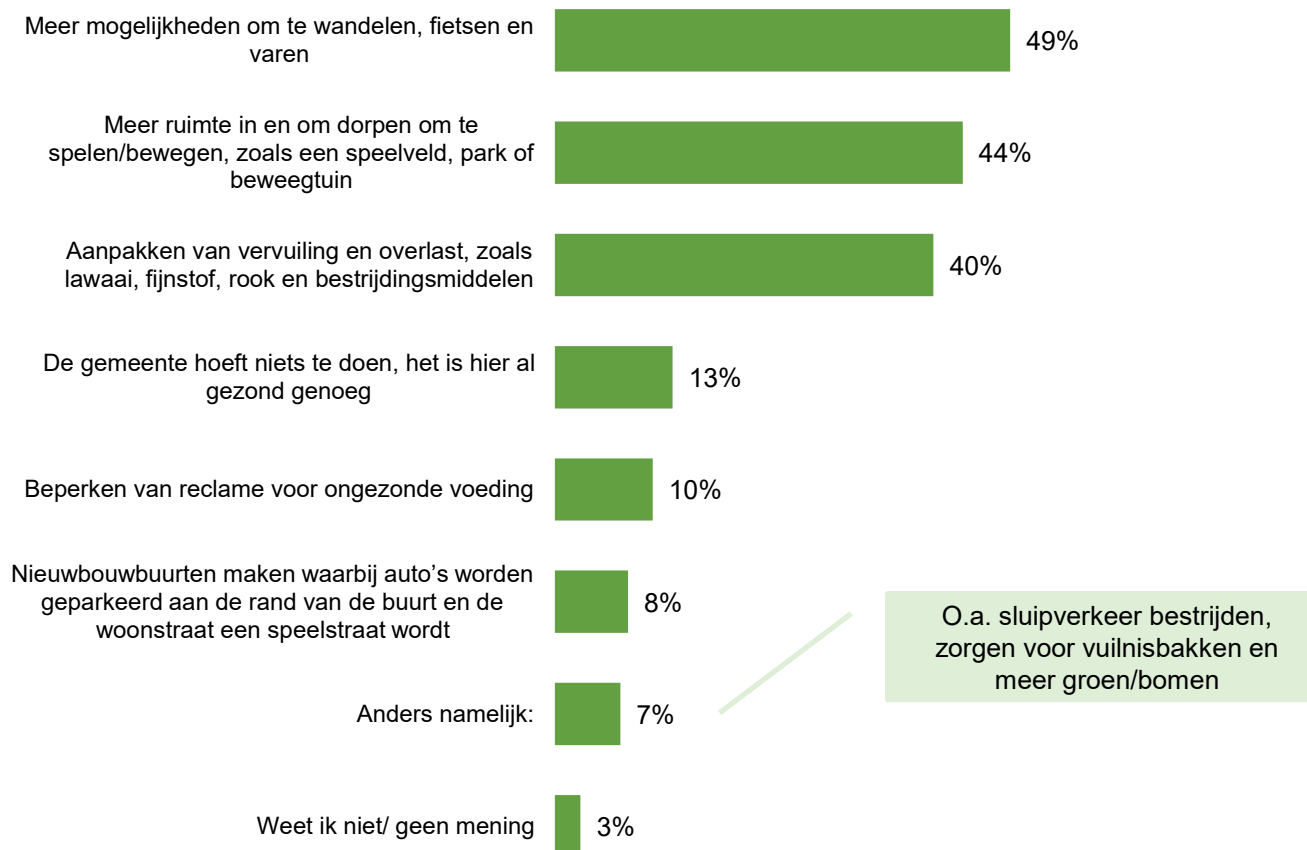
In verband met de leesbaarheid van deze uitsplitsing, worden op deze pagina enkel de 4, op totaalniveau, meest genoemde antwoorden weergegeven.

Nagenoeg de helft van de respondenten ziet graag meer mogelijkheden om te wandelen, fietsen en varen

Koggenland wil zorgen voor een gezonde omgeving met schone lucht, water en bodem, en ruimte om te bewegen. Wat vindt u het belangrijkste als niet alles tegelijk kan worden gedaan? (n=574)

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

Koggenland wil zorgen voor een gezonde omgeving met schone lucht, water en bodem en ruimte om te bewegen

Koggenland wil zorgen voor een gezonde omgeving met schone lucht, water en bodem, en ruimte om te bewegen. Wat vindt u het belangrijkste als niet alles tegelijk kan worden gedaan?

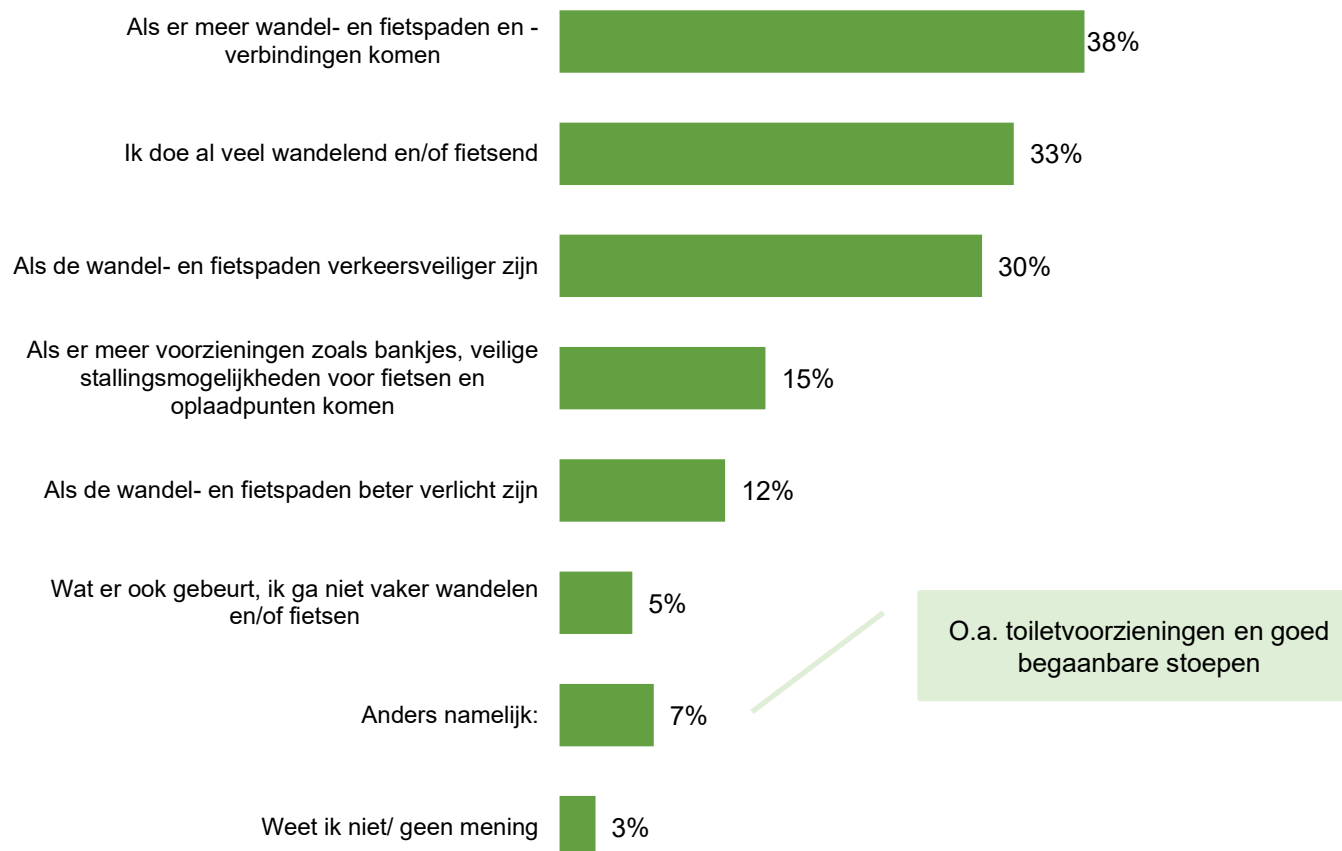
U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

	Obdam (n=158)	Avenhorn (n=78)	De Goorn (n=67)	Berkhout (n=61)	Ursem (n=56)	Hensbroek (n=40)	Spierdijk (n=34)
Meer mogelijkheden om te wandelen, fietsen en varen	49%	59%	49%	42%	51%	46%	47%
Meer ruimte in en om dorpen om te spelen/bewegen, zoals een speelveld, park of beweegtuin	45%	47%	46%	26%	60%	26%	43%
Aanpakken van vervuiling en overlast, zoals lawaai, fijnstof, rook en bestrijdingsmiddelen	45%	38%	37%	45%	32%	39%	47%
De gemeente hoeft niets te doen, het is hier al gezond genoeg	13%	7%	8%	20%	10%	12%	9%
Beperken van reclame voor ongezonde voeding	7%	9%	20%	8%	14%	9%	13%
Nieuwbouwbuurtten maken waarbij auto's worden geparkeerd aan de rand van de buurt en de woonstraat een speelstraat wordt	7%	8%	8%	7%	3%	7%	2%
Anders namelijk:	8%	5%	7%	14%	0%	9%	6%
Weet ik niet/ geen mening	1%	3%	2%	2%	6%	10%	2%

Nagenoeg vier op de tien zegt meer te gaan wandelen en fietsen als er meer wandel- en fietspaden en -verbindingen komen

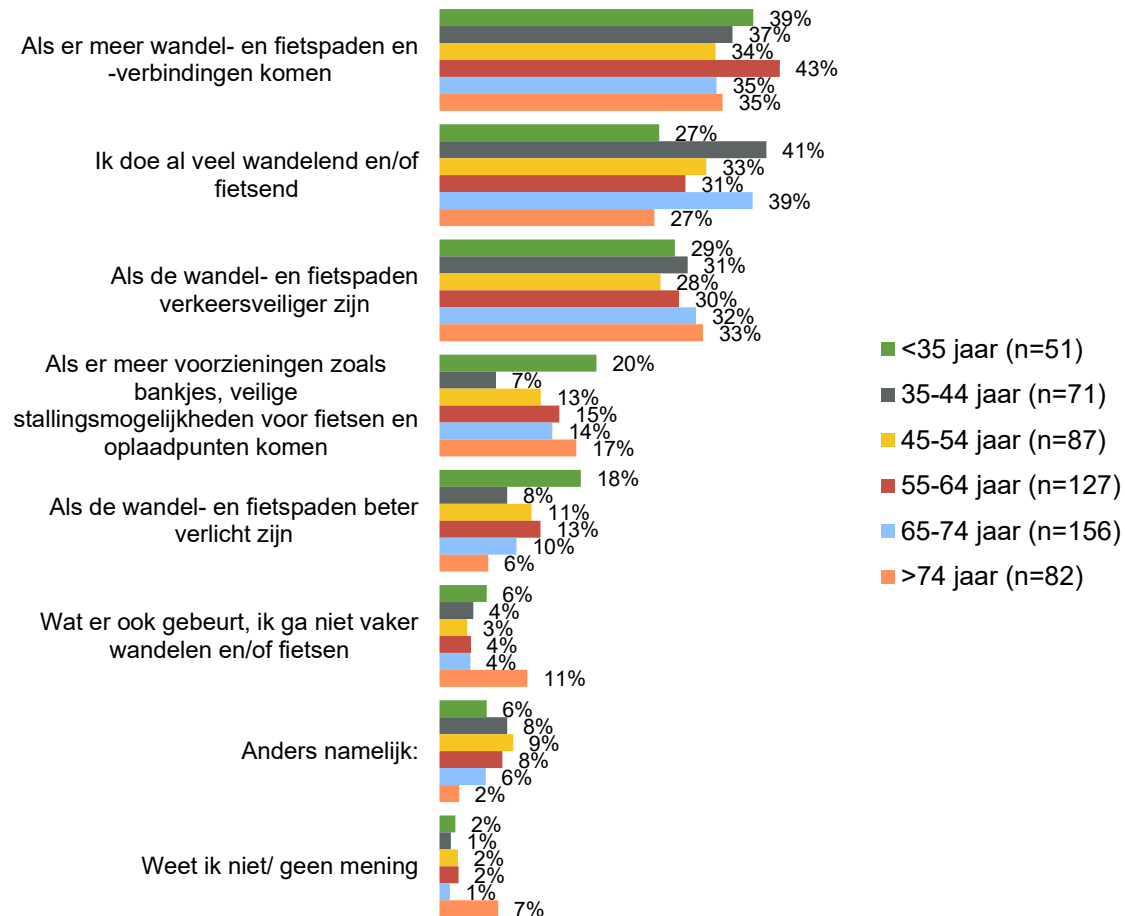
Gemeente Koggenland moedigt wandelen en fietsen aan. Het zijn duurzame manieren van vervoer en helpt mensen om fit te blijven. Wanneer gaat u meer wandelen en fietsen? (n=574)

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

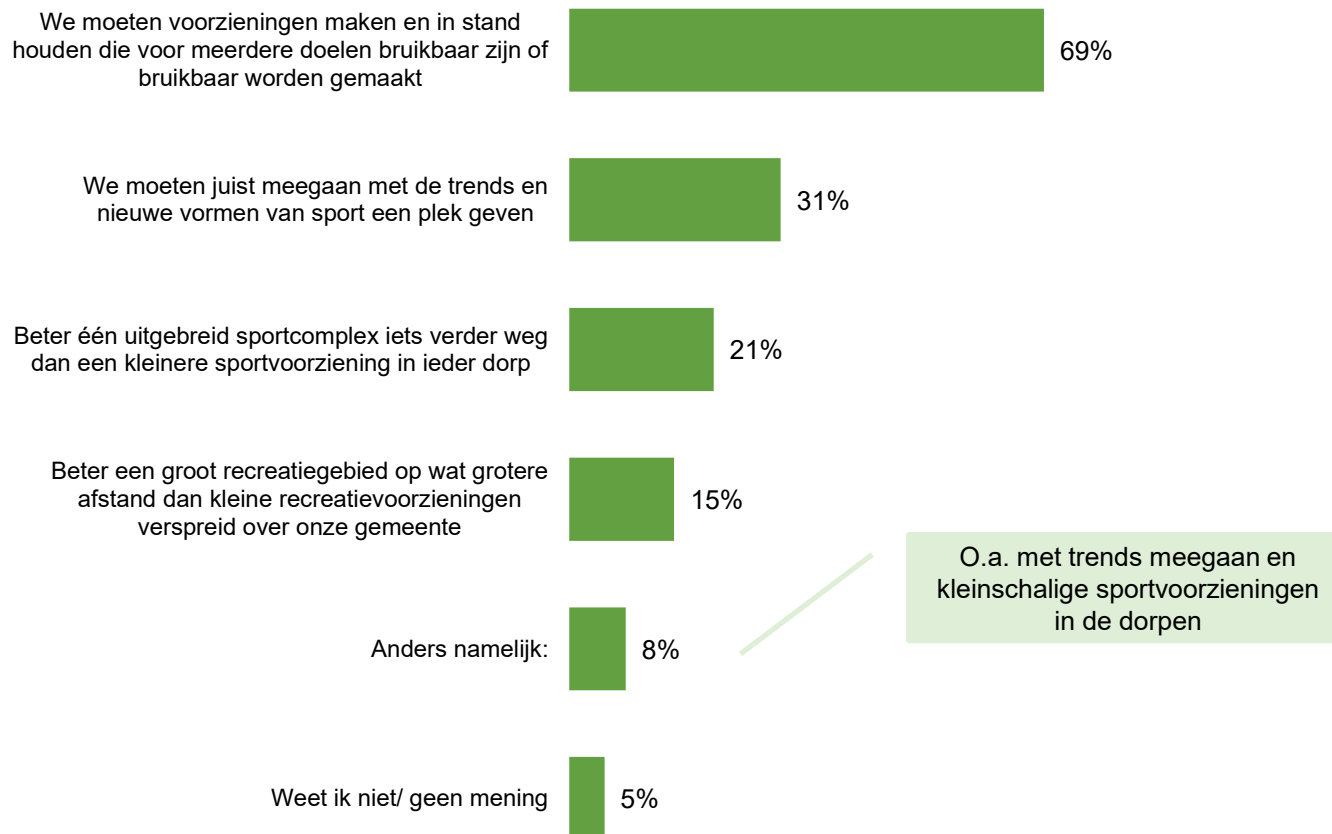
Gemeente Koggenland moedigt wandelen en fietsen aan. Het zijn duurzame manieren van vervoer en helpt mensen om fit te blijven. Wanneer gaat u meer wandelen en fietsen?

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

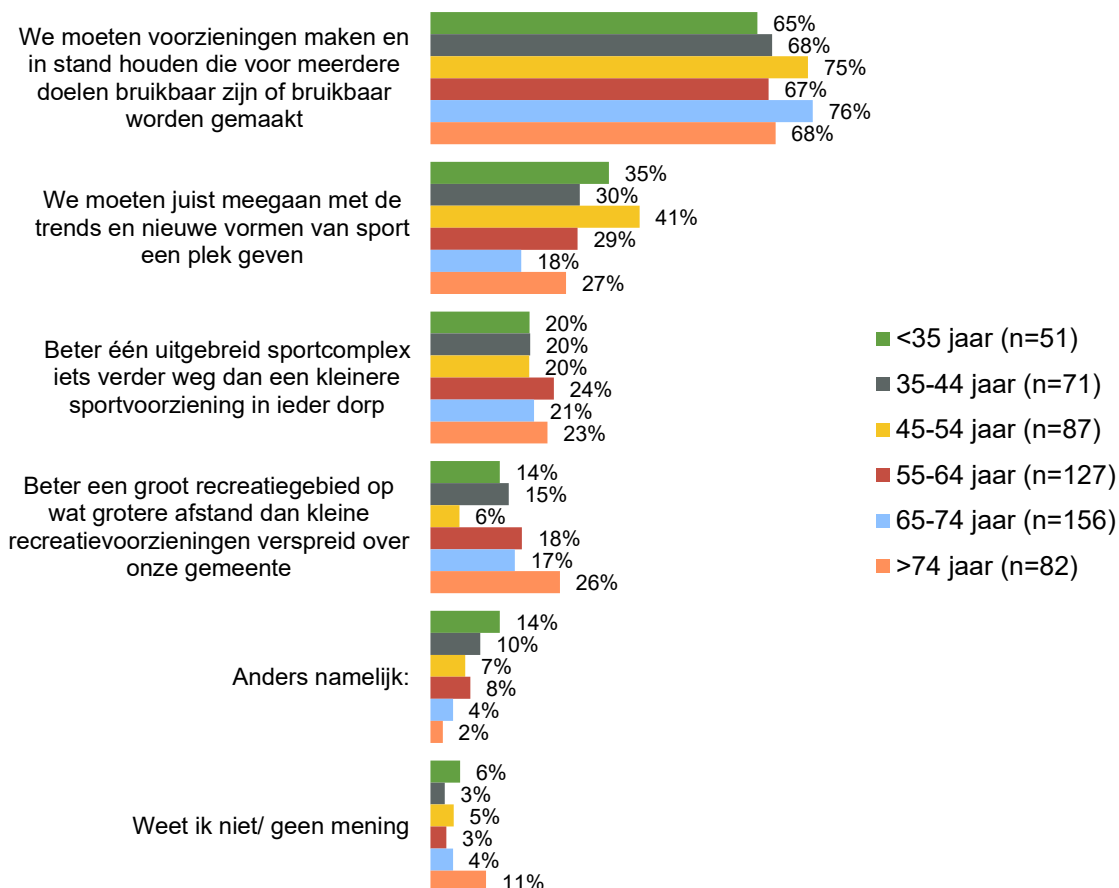
In Koggenland zijn verschillende plekken om te sporten en ontspannen. Denk aan sportvelden, een golfbaan, zwembaden binnen en buiten, en sportzalen. Sommige plekken worden voor meerdere sporten gebruikt. Er komen ook steeds meer sporten bij die een eigen plek nodig hebben, zoals padel of pumptrack voor crossfietsen. Het wordt daardoor steeds moeilijker om voor alles ruimte te maken, alles goed te onderhouden en te blijven aanbieden. Met welke stellingen bent u het eens? (n=574)

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

In Koggenland zijn verschillende plekken om te sporten en ontspannen. Denk aan sportvelden, een golfbaan, zwembaden binnen en buiten, en sportzalen. Sommige plekken worden voor meerdere sporten gebruikt. Er komen ook steeds meer sporten bij die een eigen plek nodig hebben, zoals padel of pumptrack voor crossfietsen. Het wordt daardoor steeds moeilijker om voor alles ruimte te maken, alles goed te onderhouden en te blijven aanbieden. Met welke stellingen bent u het eens? (n=574)

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

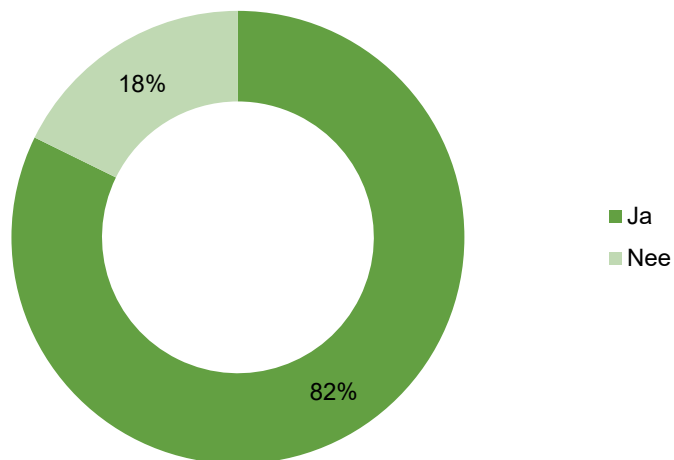

In Koggenland zijn verschillende plekken om te sporten en ontspannen. Denk aan sportvelden, een golfbaan, zwembaden binnen en buiten, en sportzalen. Sommige plekken worden voor meerdere sporten gebruikt. Er komen ook steeds meer sporten bij die een eigen plek nodig hebben, zoals padel of pumptrack voor crossfietsen. Het wordt daardoor steeds moeilijker om voor alles ruimte te maken, alles goed te onderhouden en te blijven aanbieden. Met welke stellingen bent u het eens?

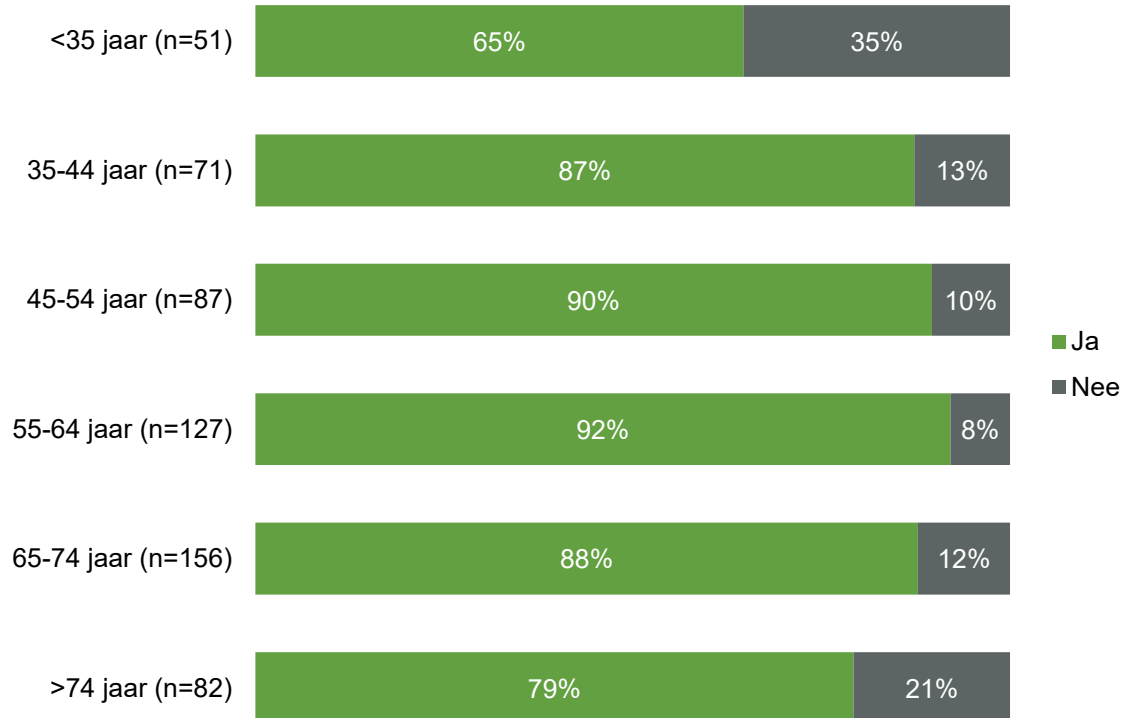
U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

	Obdam (n=158)	Avenhorn (n=78)	De Goorn (n=67)	Berkhout (n=61)	Ursem (n=56)	Hensbroek (n=40)	Spiertdijk (n=34)
We moeten voorzieningen maken en in stand houden die voor meerdere doelen bruikbaar zijn of bruikbaar worden gemaakt	78%	65%	65%	61%	70%	70%	72%
We moeten juist meegaan met de trends en nieuwe vormen van sport een plek geven	32%	26%	38%	33%	44%	24%	21%
Beter één uitgebreid sportcomplex iets verder weg dan een kleinere sportvoorziening in ieder dorp	12%	31%	29%	20%	14%	16%	14%
Beter een groot recreatiegebied op wat grotere afstand dan kleine recreatievoorzieningen verspreid over onze gemeente	12%	13%	19%	11%	15%	10%	27%
Anders namelijk:	7%	5%	6%	5%	2%	19%	9%
Weet ik niet/ geen mening	5%	6%	2%	12%	6%	7%	4%

Bent u eigenaar van een gebouw? (n=574)

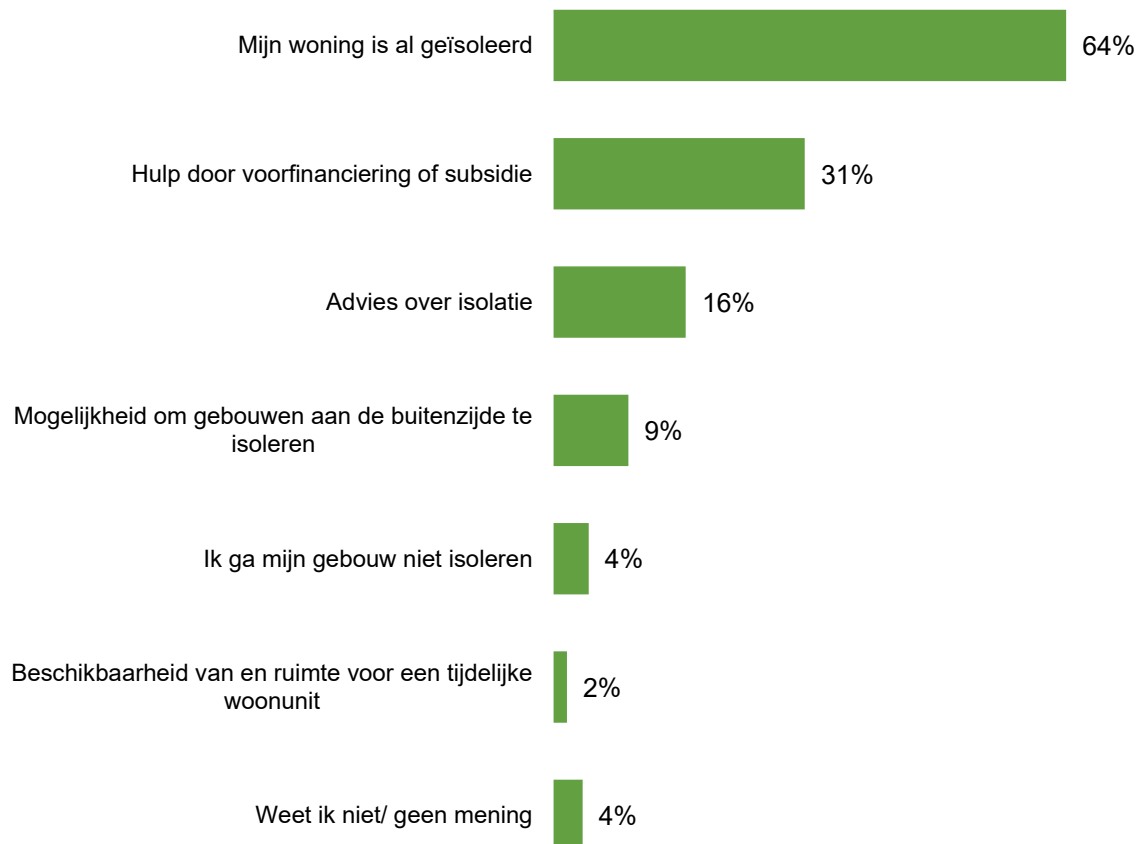

Bent u eigenaar van een gebouw?

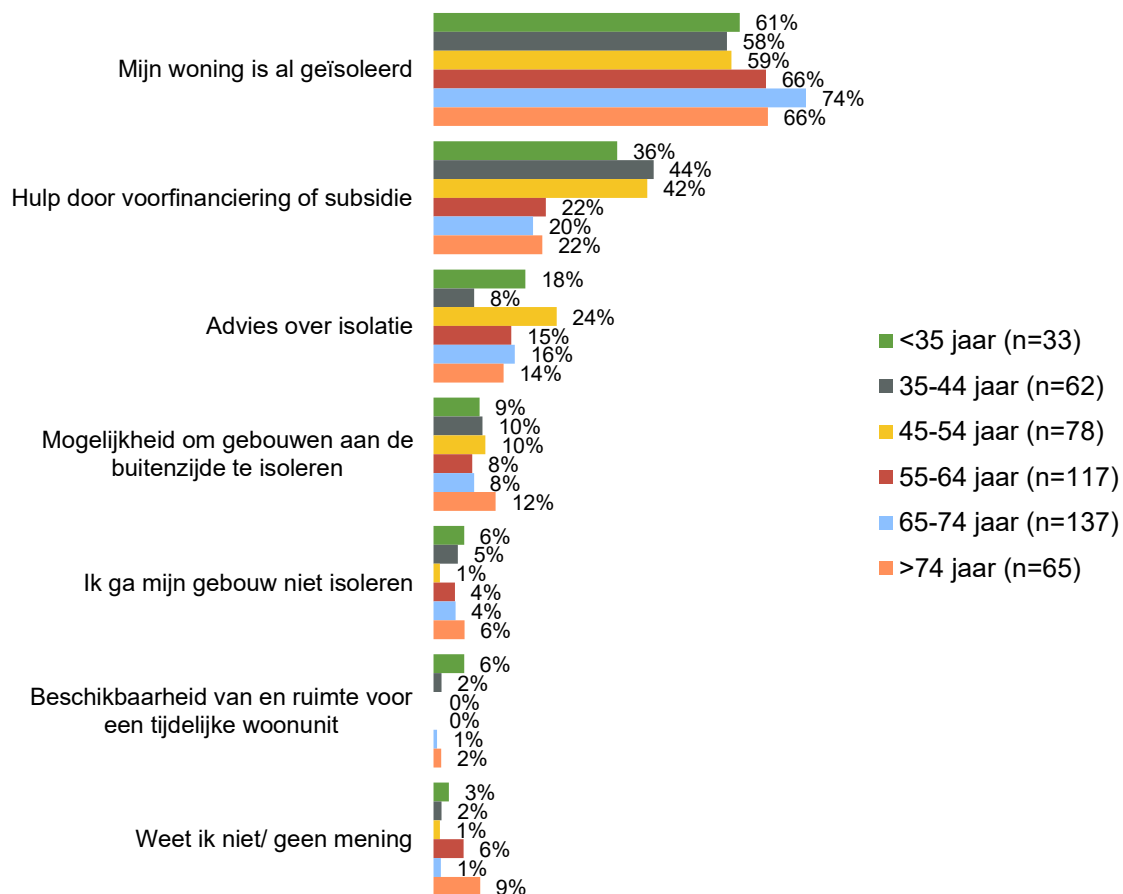
Wat helpt u om (meer) te isoleren? (n=492)

Deze vraag is enkel gesteld aan respondenten die hebben aangegeven eigenaar te zijn van een gebouw.

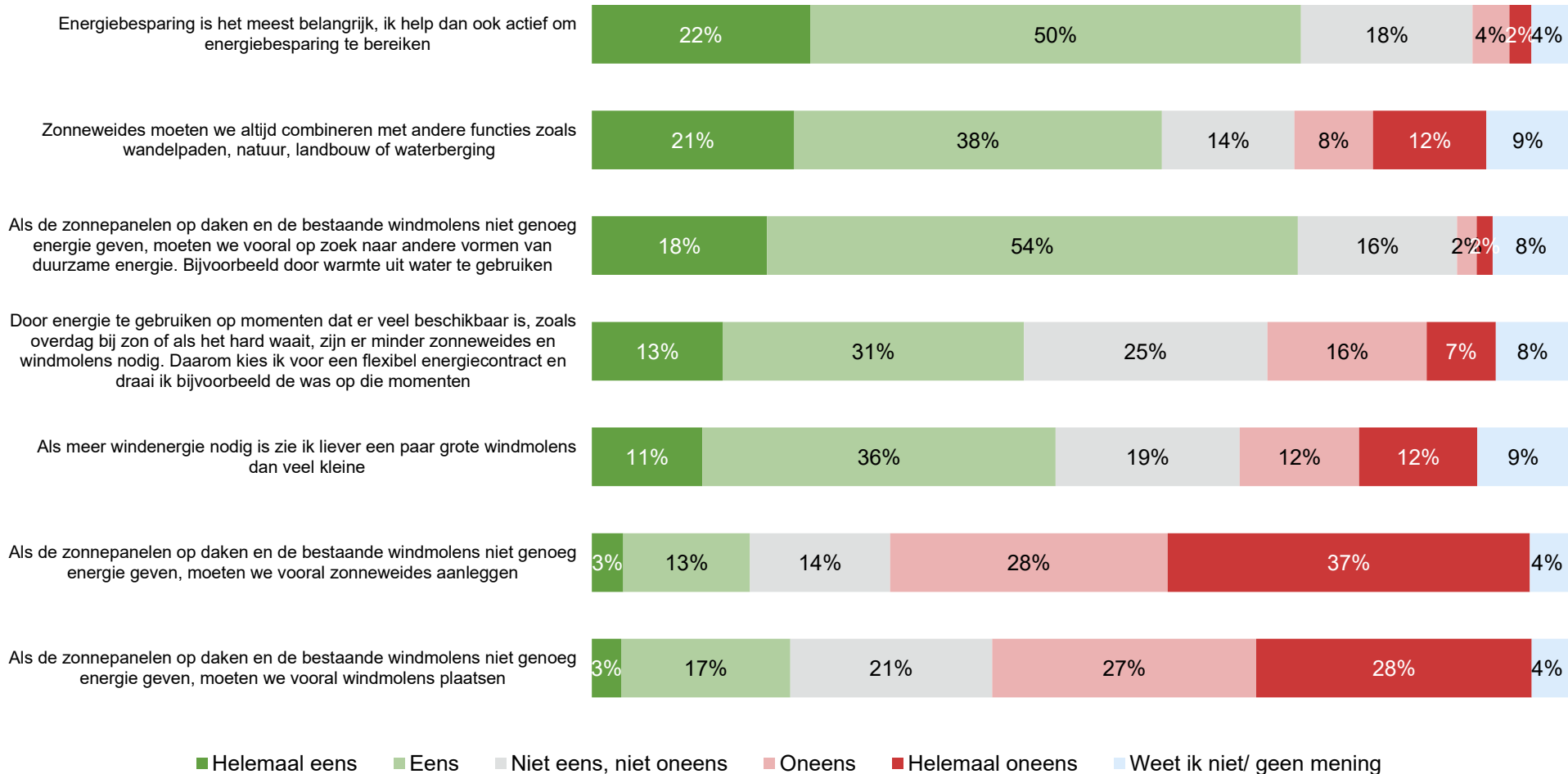
Wat helpt u om (meer) te isoleren? (n=492)

Deze vraag is enkel gesteld aan respondenten die hebben aangegeven eigenaar te zijn van een gebouw.

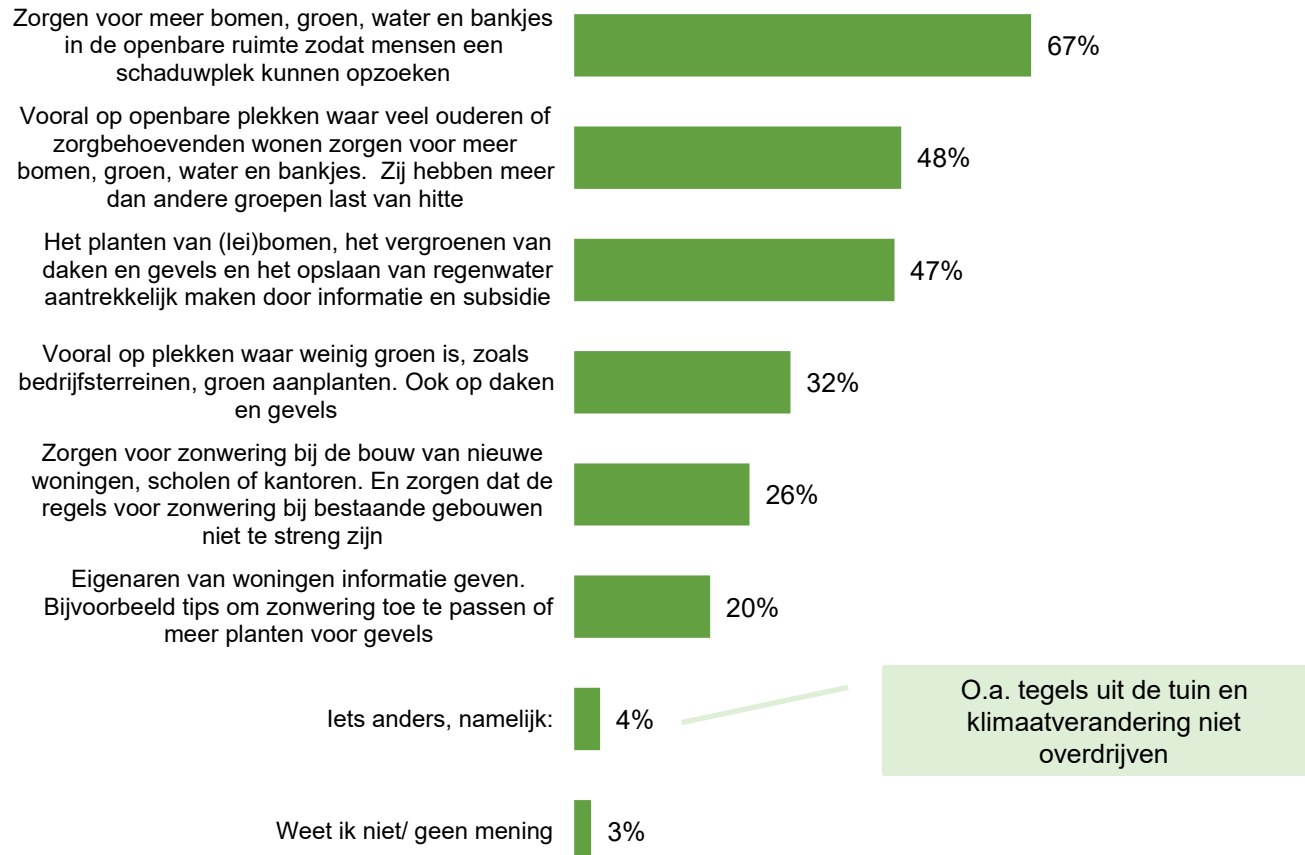
Volgens een groot deel van de respondenten is energiebesparing het meest belangrijk, veel respondenten zijn geen voorstander van het aanleggen van zonneweides of plaatsen van windmolens

Gemeente Koggenland stapt steeds meer over op duurzame energie. Iedere gemeente moet hieraan bijdragen. Geef per stelling aan of u het ermee eens of oneens bent. (n=574)

Ons klimaat verandert. Het is vaker langere tijd warm en droog. Op sommige dagen is het zo heet dat mensen er last van krijgen. Als we dit probleem willen oplossen, wat kunnen we dan het beste doen? (n=574)

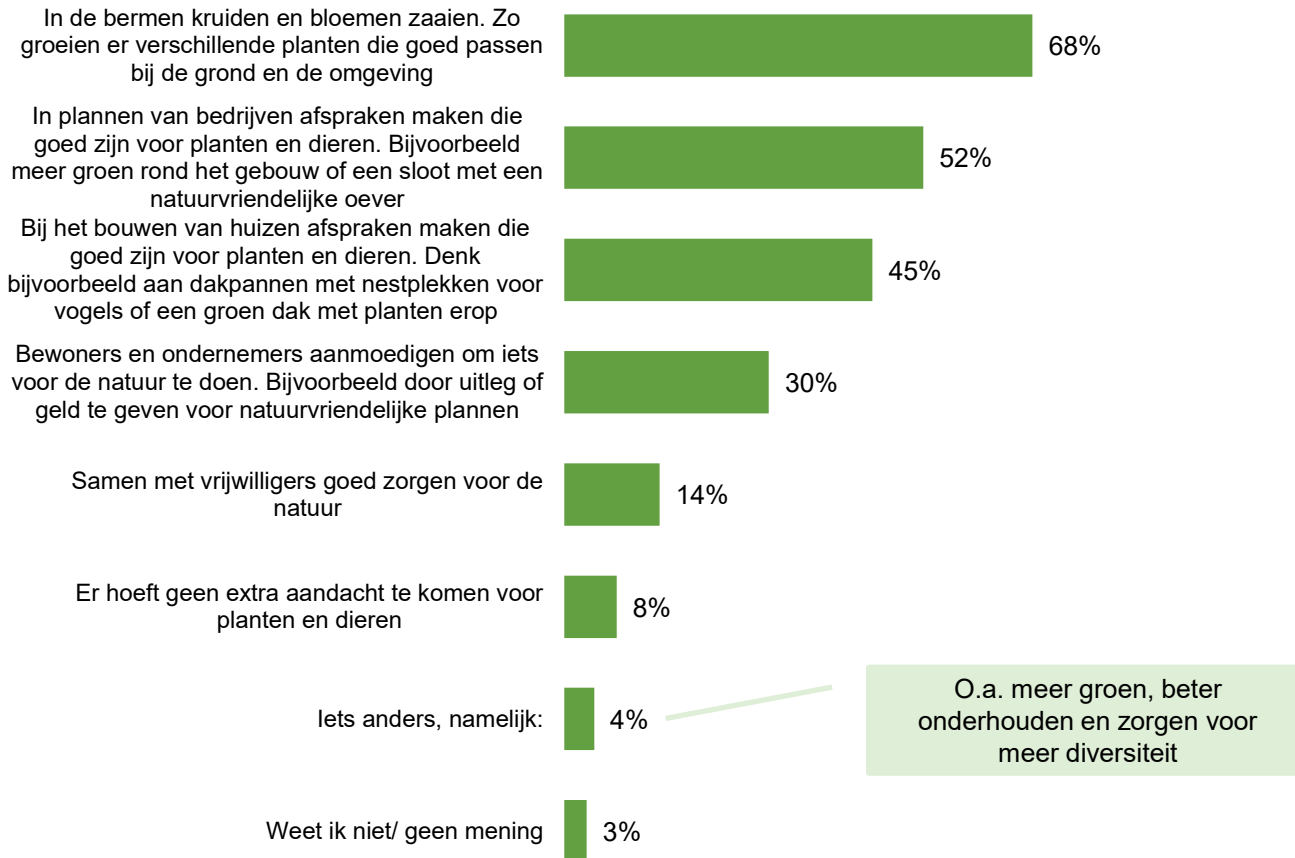
U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

Ruim twee op de drie vindt het een goed idee in de bermen kruiden en bloemen te zaaien

Als de gemeente meer wil doen voor planten en dieren in onze omgeving, wat vindt u dan het beste plan? (n=574)

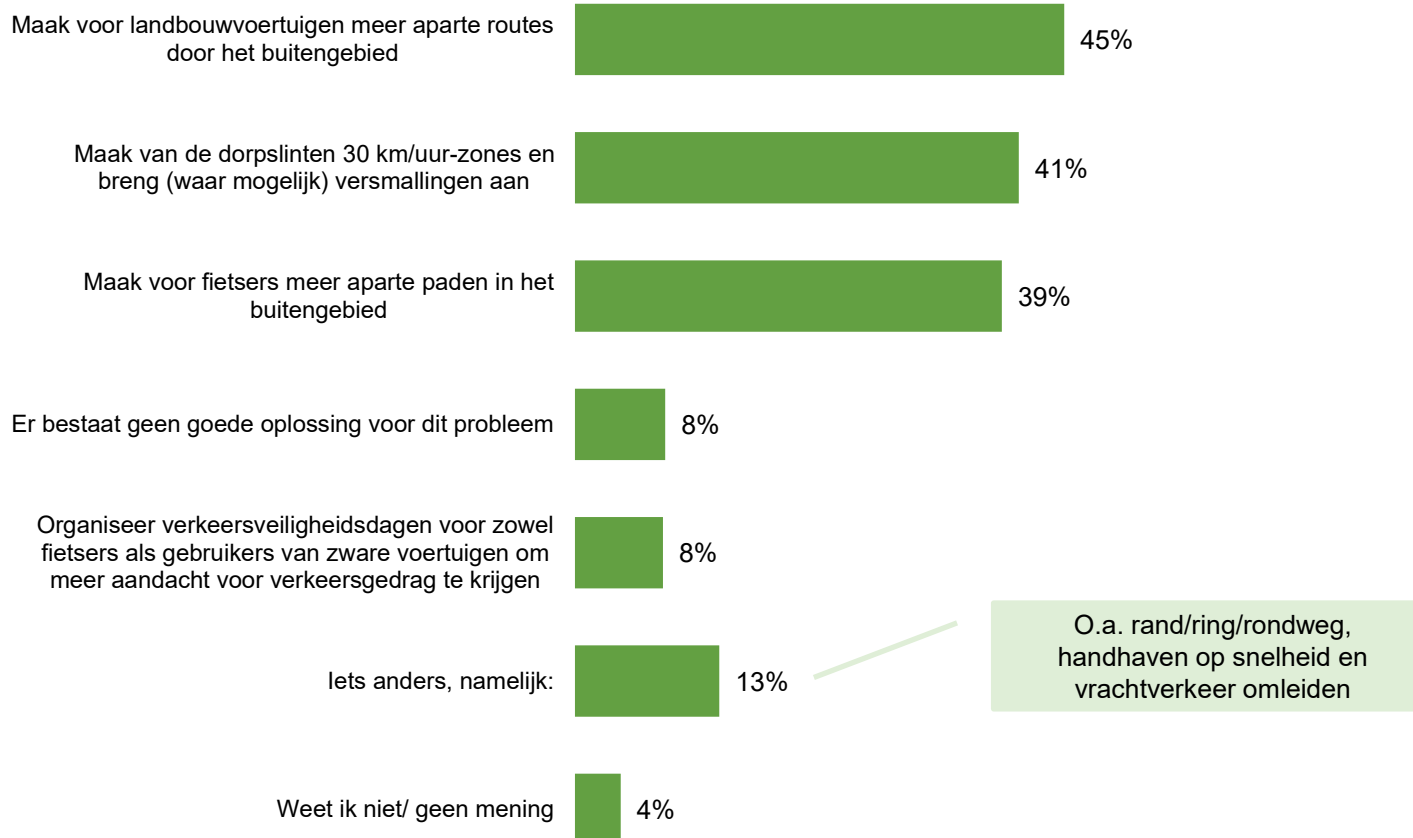
U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

De meningen zijn verdeeld over goede oplossing voor het gebruik van de oude dorpslinten

In Koggenland zijn veel oude dorpslinten. Dit zijn de oudste stukken van onze dorpen. De huizen staan daar langs een weg die nu door veel soorten verkeer wordt gebruikt. Dat zorgt soms voor overlast en is niet altijd veilig. Wat is een goede oplossing volgens u? (n=574)

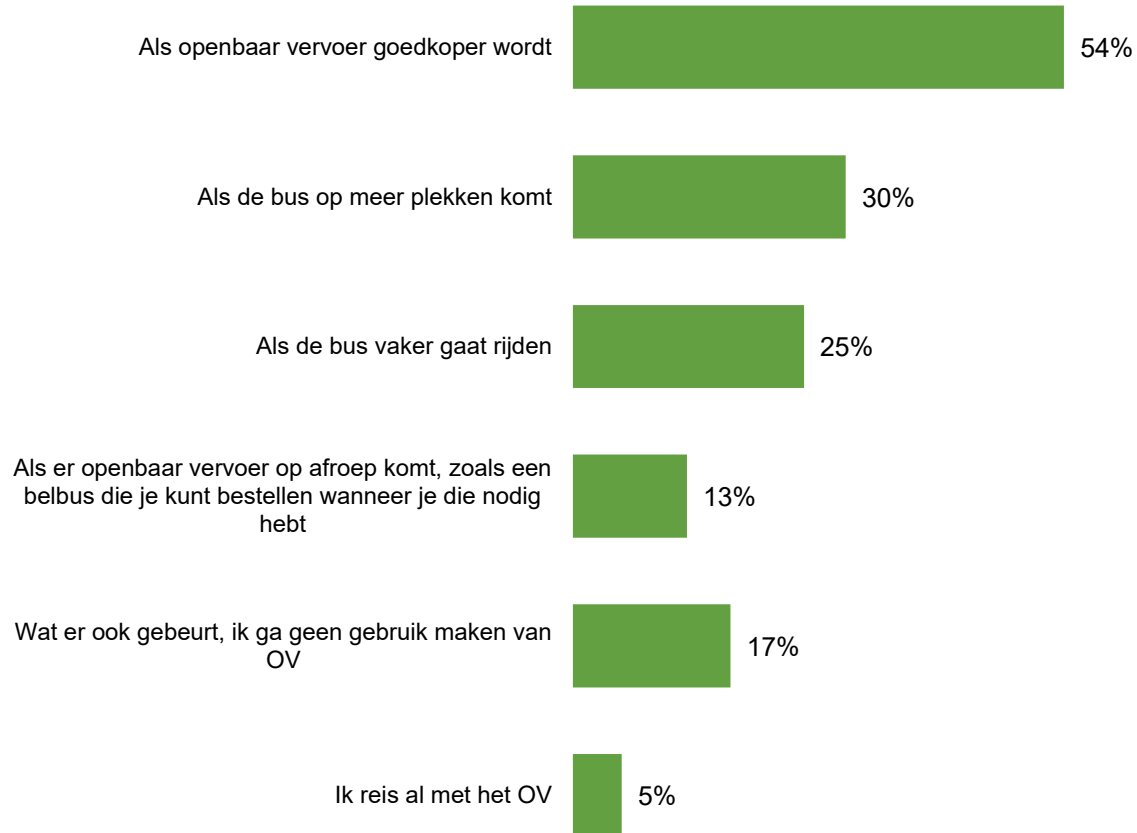
U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

Ruim de helft van de respondenten zou (vaker) met bus of trein reizen als openbaar vervoer goedkoper wordt

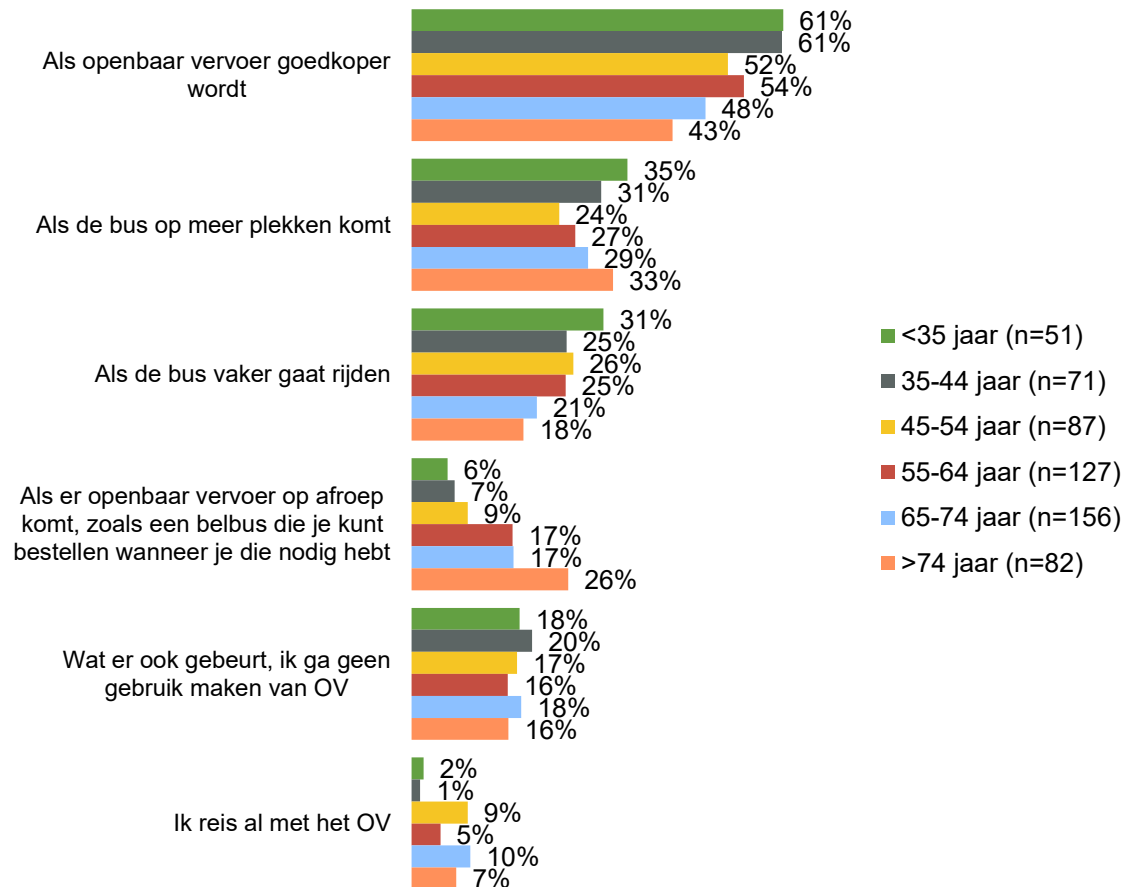
We willen dat meer mensen het openbaar vervoer gaan gebruiken. Het is goed voor het milieu en handig voor veel mensen. Wanneer zou u (vaker) met bus of trein reizen? (n=574)

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

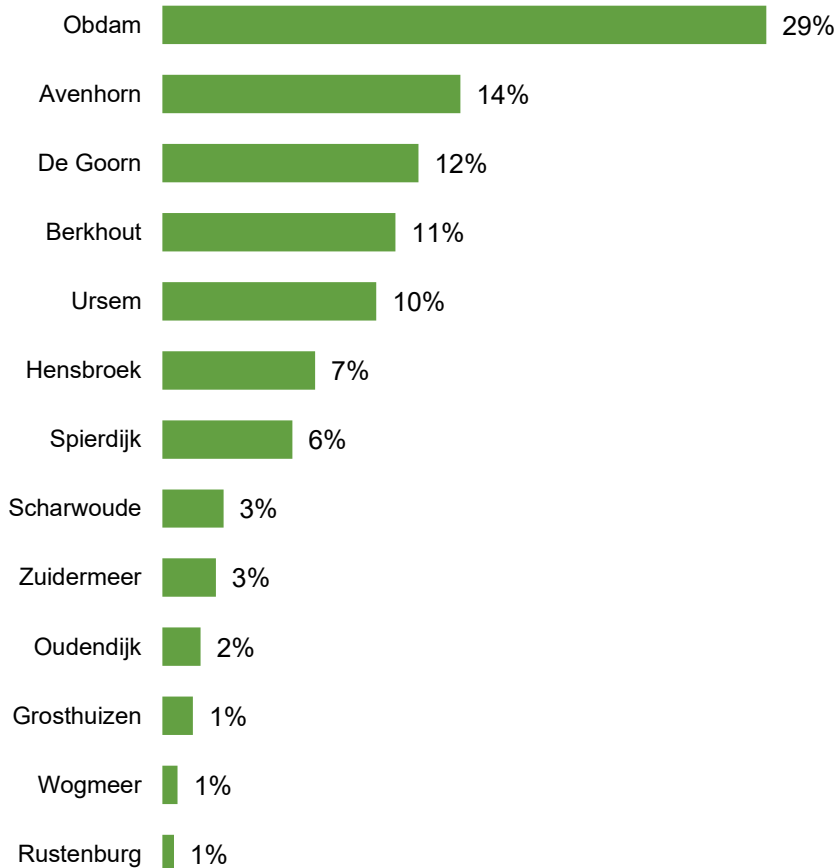
We willen dat meer mensen het openbaar vervoer gaan gebruiken. Het is goed voor het milieu en handig voor veel mensen. Wanneer zou u (vaker) met bus of trein reizen?

U kunt maximaal 2 antwoorden kiezen

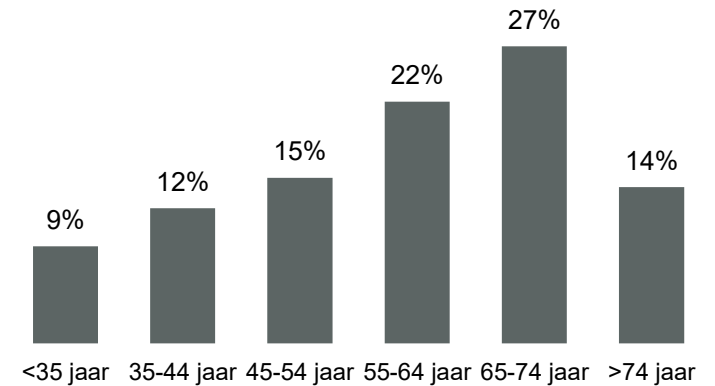

Bijlagen

Woonplaats (n=574)

Leeftijd (n=574)

Binnen dit panelonderzoek zijn de resultaten gewogen naar leeftijdscategorie. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Op deze pagina staan ongewogen resultaten. De rest van de rapportage zal gewogen resultaten bevatten. Meer informatie over de weging staat in bijlage 2 weergegeven.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Elke steekproef geeft afwijkingen ten opzichte van de werkelijkheid, maar de uitkomsten moeten een zo goed mogelijk beeld geven van de populatie. In kwantitatief onderzoek is het gebruikelijk om te spreken van een statistisch betrouwbaar verschil, als de afwijking zo groot is dat deze niet door toeval wordt veroorzaakt. Het betrouwbaarheidsniveau is gedefinieerd als 1 (100%) minus het significantieniveau. Het is gangbaar uit te gaan van een significantieniveau van 5%. Dan is er sprake van een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dat wil zeggen dat, als het onderzoek op dezelfde wijze en op hetzelfde moment zou worden herhaald, de uitkomsten in 95% van de gevallen hetzelfde beeld zouden geven.

De nauwkeurigheid (uitgedrukt in foutmarge) geeft het gebied van waarden aan, waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie ligt. Een foutmarge van bijvoorbeeld 5%, betekent dat de werkelijke waarde van de totale populatie 5% hoger of lager kan liggen dan de waarde van de steekproef. Concreet: indien een onderzoeksuitkomst van de steekproef aangeeft dat 50% van de respondenten een rapportcijfer 8 geeft voor een bepaald aspect, dan ligt dit percentage in werkelijkheid maximaal 5% boven of 5% onder deze 50%, ofwel tussen de 45% en 55%. Een foutmarge van 5% is gangbaar en algemeen geaccepteerd bij (statistisch) kwantitatief onderzoek.

Met het omvangrijke aantal respondenten dat heeft deelgenomen (574) kunnen met 95% betrouwbaarheid en 4,03% nauwkeurigheid uitspraken worden gedaan op een algemeen niveau. De hoge betrouwbaarheid en nauwkeurigheid maken de data geschikt voor verdere analyses.

Weging

Binnen dit panelonderzoek zijn de resultaten gewogen naar leeftijdscategorie. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Dit is een gangbare werkwijze in statistisch kwantitatief onderzoek. Personen in ondervertegenwoordigde groepen krijgen een gewicht groter dan 1 en tellen relatief zwaarder mee in het totaalresultaat, personen in groepen met een oververtegenwoordiging krijgen een gewicht kleiner dan 1.

Vanwege de ondervertegenwoordiging van respondenten jonger dan 35 jaar, krijgt een respondent uit deze groep bijvoorbeeld weegfactor 2,72 en een respondent tussen de 55 en 64 jaar (die oververtegenwoordigd is) weegfactor 0,85. Weegfactoren mogen niet te groot zijn (een groep in een steekproef met een aandeel van bijvoorbeeld 5%, kan niet worden 'opgeblazen' tot 50%). Doorgaans wordt een maximale weegfactor van 3 en een minimale weegfactor van 0,5 gehanteerd. Indien gewenst kan de tabel met alle gehanteerde weegfactoren opgevraagd worden.

Door de weging zijn de resultaten representatief over leeftijdscategorie.

Omgevingsvisie

In mei 2025 konden inwoners uit de gemeente Koggenland meedoen aan het onderzoek over de omgevingsvisie. 574 mensen hebben de vragenlijst compleet ingevuld. Hieronder ziet u een samenvatting van de resultaten en leest u wat we daarmee willen doen.

Toekomst

Wat vindt u het belangrijkste voor de toekomst van het buitengebied? - Max 3 antwoorden - Top 2

Beleven van natuur: **59%**

Rust en ruimte: **50%**

Wat vindt u het belangrijkste voor de toekomst van de dorpen? - Max 3 antwoorden - Top 2

Zorgvoorzieningen: **46%**

Groene karakter: **34%**

Als er in de toekomst woningen worden gebouwd, wat zijn dan de beste plekken? - Meer antwoorden mogelijk - Top 3 - Stellingen

We bouwen in de dorpen waar plekken vrijkomen: **71%**

We maken meer mogelijkheden op bestaande plekken: **52%**

In de grotere dorpen bouwen we op de juiste plekken wat hoger: **31%**

Samenleven, sporten en bewegen

Gemeente Koggenland vindt het belangrijk dat mensen gelukkig samenleven en dat niemand eenzaam is. Wat kan daarbij helpen? - Maximaal 2 antwoorden mogelijk - Top 3

Ontmoetingsplekken binnen: **75%**

Genoeg aanbod evenementen, kermissen en activiteiten: **53%**

Ontmoetingsplekken buiten: **42%**

Koggenland wil zorgen voor een gezonde omgeving met schone lucht, water en bodem, en ruimte om te bewegen. Wat vindt u het belangrijkste? - Maximaal 2 antwoorden mogelijk - Top 3

Meer mogelijkheden om te wandelen, fietsen en varen: **49%**

Meer ruimte in en om dorpen om te spelen/bewegen: **44%**

Aanpakken van vervuiling en overlast: **40%**

In Koggenland zijn verschillende plekken om te sporten en ontspannen. Het wordt steeds moeilijker om voor alles ruimte te maken, alles goed te onderhouden en te blijven aanbieden. Met welke stellingen bent u het eens? - Maximaal 2 antwoorden mogelijk - Top 2

We moeten voorzieningen maken en in stand houden die voor meerdere doelen bruikbaar zijn of bruikbaar worden gemaakt: **69%**

We moeten juist meegaan met de trends en nieuwe vormen van sport een plek geven: **31%**

Beter één uitgebreid sportcomplex iets verder weg dan een kleinere sportvoorziening in ieder dorp: **21%**

Duurzame energie en klimaat

Wat helpt u om (meer) te isoleren? - Meer antwoorden mogelijk - Top 3

Mijn woning is al geïsoleerd: **64%**

Hulp door voorfinanciering of subsidie: **31%**

Advies over isolatie: **16%**

Ons klimaat verandert. Het is vaker langere tijd warm en droog. Op sommige dagen is het zo heet dat mensen er last van krijgen. Als we dit probleem willen oplossen, wat kunnen we dan het beste doen? - Maximaal 3 antwoorden mogelijk - Top 3

Zorgen voor meer bomen, groen, water en bankjes in de openbare ruimte: **67%**

Voorop openbare plekken waar veel ouderen of zorgbehoevenden wonen zorgen voor meer bomen, groen, water en bankjes: **48%**

Het planten van (lei)bomen, het vergroenen van daken en gevels en het opslaan van regenwater aantrekkelijk maken door informatie en subsidie: **47%**

Als de gemeente meer wil doen voor planten en dieren in onze omgeving, wat vindt u dan het beste plan? - Maximaal 3 antwoorden mogelijk - Top 3

In de bermen kruiden en bloemen zaaien: **68%**

In plannen van bedrijven afspraken maken die goed zijn voor planten en dieren: **52%**

Bij het bouwen van huizen afspraken maken die goed zijn voor planten en dieren: **45%**

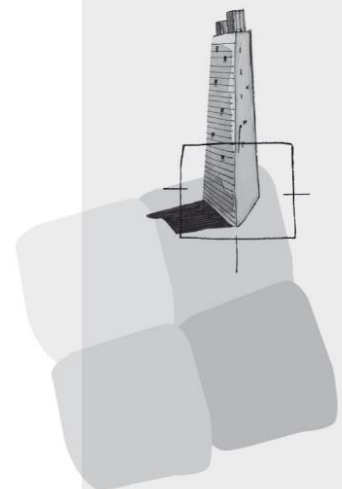
Wat gebeurt er met de resultaten?

TEKST

Colofon

Projectnummer

P003148

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden

T 058-21 52 515

E info@bugelhajema.nl

W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort